

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การจัดการประถมศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่มีความสำคัญต่อประชาชน และการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะมุ่งส่งเสริมให้ผูเรียนได้รับความรู้และพัฒนาการขั้นพื้นฐานอันจะนำไปสู่การเรียนรู้และการปฏิบัติการในระดับสูงขึ้นไป ผูเรียนจะได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพการปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมที่ดีงาม ตลอดจนการฝึกการวิเคราะห์หาวิธีที่ข้อมควยเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้ผูเรียนเติบโตอยู่ในสังคมใ้ได้อย่าง เป็นสุข และเป็นกำลังของชาติต่อไป แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 ใ้ระบุความมุ่งหมายของการประถมศึกษาไว้ว่า

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผูเรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานและสามารถคงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแกวัยและความสามารถใ้ดูแลสามารถดำรงตนใ้เป็นพลเมืองใ้ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยใ้มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 4)

การจัดการศึกษาจะเป็นไปตามความมุ่งหมายดังกล่าวใ้ข้อมขึ้นอยู่กับโรงเรียนเป็นสำคัญ ตามเกณฑ์ประเมินการศึกษาใ้ห้ระดับประถมศึกษาของ สุนน อมรวินัน (2529 : 58) ใ้แบ่งองค้ประกอบใ้จะทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปใ้ด้วยดีสมค้ถึงความมุ่งหมายใ้วางไว้ มี 10 คานค้

1. คานปรัชญาและจุดประสงค์
2. คานการจัดองค้การและการบริหารคานค่าง ๆ
3. คานการวางแผนระยะยาว
4. คานโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน
5. คานบุคลากร
6. คานแหล่งบริการทางวิชาการ
7. คานแหล่งที่มาของงบประมาณ

8. ค่านาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์
9. ค่านการบริการผู้เรียนและการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา
10. ค่านความสัมพันธ์กับชุมชน

(1) ค่านปรัชญาและจุดประสงค์

ได้มีผู้ให้คำนิยามคำว่า ปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันไปหลายความหมาย เช่น
 สาโรช บัวศรี (2518 : 4) กล่าวว่า ปรัชญาการศึกษา คือ การนำเอาหลัก
 บางประการของปรัชญาอันเป็นแม่บทมาดัดแปลงให้เป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา

ส. ศิวรักษ์ (2517 : 8) ได้ให้ความหมายของคำว่า ปรัชญาการศึกษาว่า
 ปรัชญาการศึกษาคือ ความพยายามที่จะพิจารณาการศึกษาโดยตลอด และพยายามที่จะให้
 ความคิดที่ลงรอยรอบเกี่ยวกับการศึกษาทั้งหมดนั้นให้สมเหตุสมผล และให้ใช้ได้ผลให้มากที่สุด
 เท่าที่จะทำได้

สม ชัยสรศักดิ์ (2527 : 59) ได้ให้ความหมายของคำว่า ปรัชญาการศึกษาว่า
 ปรัชญาการศึกษา หมายถึง อุดมการณ์ อุดมคติอันสูงสุด เพื่อยึดถือเป็นหลักในการจัด
 การศึกษา และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทั้งกระบวนการ เน้นค่านิยมส่วนใหญ่
 มากกว่ารายละเอียด การจัดหรือบริหาร

บทบาทสำคัญของปรัชญาการศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน

1. ปรัชญาการศึกษาจะช่วยให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
 หรือนักการศึกษา และครูมีความเข้าใจตรงกัน

2. ปรัชญาการศึกษาจะบ่งบอกถึงเป้าประสงค์ในการจัดการศึกษาว่าจะ
 ให้การศึกษาเป็นไปเพื่ออะไร

3. ปรัชญาการศึกษาจะช่วยสร้างค่านิยมขึ้น อันจะเป็นแนวทางในการ
 วางจุดมุ่งหมายของการศึกษาได้ถูกต้อง

4. ปรัชญาการศึกษาจะให้แนวทาง หรือบ่งบอกถึงลักษณะขององค์ประกอบ
 ของการศึกษา เช่น ครู นักเรียน โรงเรียน หลักสูตร บ่งบอกถึงกระบวนการทางการ
 ศึกษาว่าเป็นอย่างไร จะใช้การเรียนการสอน การอบรมมนิสัยอย่างไร และบ่งบอก

ถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสังคมว่าเป็นอย่างไร

5. ปรากฏการศึกษาจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะและคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ของการศึกษาว่าจะมีลักษณะมีความรู้ ความคิด ความอ่าน และมีค่านิยมอย่างไร

6. ปรากฏการศึกษาจะช่วยในการวางเกณฑ์ (Criteria) เพื่อใช้ในการวิจารณ์และการประเมินผลของการศึกษา

(วัชรวิ ทระกุลงาม 2526 : 25)

สุมน อมรวิวัฒน์ ได้กล่าวถึงความสำคัญของปรากฏการศึกษาที่มีต่อโรงเรียน ประถมศึกษาว่า ปรากฏการศึกษาของโรงเรียนจะเป็นแนวทางทิศทางการจัดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ หลักสูตร แผนการสอน กิจกรรม ทั้งที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมพิเศษ และการจัดบริการต่าง ๆ ในโรงเรียน อันจะมีผลต่อคุณภาพของนักเรียนประถมศึกษานั้นต่อไป นอกจากนั้นการมีปรัชญาของโรงเรียน จะทำให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรของโรงเรียนได้มีโอกาสปรึกษาหารือ และวางแผนร่วมกันอย่างที่ยั่งยืน และทำให้มีหลักการในการประเมินคุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียนว่า ได้ดำเนินการไปได้ดีเพียงใด อีกประการหนึ่ง การที่โรงเรียนได้แจ้งปรัชญาของตนอย่างแจ่มชัด จะทำให้ผู้ปกครองสามารถเลือกได้ว่า จะให้บุตรหลานของตนไปศึกษาที่ไหน โดยเลือกส่งเขาโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของเขา

(สุมน อมรวิวัฒน์ 2526 : 1-2)

(2) ค่านการจ้คองค้การและการบริหารคานตาง ๆ

สมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 109) ได้อธิบายความหมายขององค์การว่า คือ "กลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งร่วมกันดำเนินการร่วมกันอย่างมีระเบียบ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น"

ชงชัย สันติวงษ์ (2519 : 195) ให้คำจำกัดความของคำว่าองค์การว่า "องค์การคือ โครงสร้างที่ได้จัดทำขึ้นตามกระบวนการสำหรับให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาร่วมกันปฏิบัติเพื่อความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ได้"

นิพนธ์ ศศิธร (2523 : 9) ได้ให้ความหมายขององค์การว่า องค์การ หมายถึง คณะบุคคลที่มาร่วมกันแล้วแบ่งหน้าที่กันตามความเหมาะสม และสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างงานหน้าที่นั้น ให้บังเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

กล่าวโดยสรุป องค์การ หมายถึง สถาบันหรือหน่วยงานที่ดำเนินการร่วมกัน
อย่างมีระเบียบเพื่อให้บริการวัตถุประสงค์ประสงค์ที่กำหนดไว้

จากความหมายขององค์การดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนจึงมีฐานะเป็นองค์การ
ทางการศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบเช่นเดียวกับองค์การทั่ว ๆ ไป โดย กิติมา ปรีดีติลล
(2524 : 22-24) ได้แบ่งองค์ประกอบขององค์การโดยทั่วไปไว้ 4 ประการคือ
ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ คน กระบวนการปฏิบัติงาน และสถานที่หรือทรัพยากรอื่น ๆ

องค์ประกอบทางการศึกษาหรือโรงเรียน มีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของโรงเรียน คือ การผลิตนักเรียนใหม่มีความรู้ ทักษะ
เจตคติ มีคุณธรรม สามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพ และดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีสุข

2. คนในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ ภารโรง
และนักเรียน

3. กระบวนการปฏิบัติงาน คือ วิถีปฏิบัติที่จะทำให้งานของโรงเรียนดำเนินไป
ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

4. สถานที่หรือทรัพยากรอื่น ๆ ได้แก่ บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน
อาคารประกอบห้องเรียน ห้องพิเศษต่าง ๆ เงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ และสิ่งแวดล้อมที่
เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

ในทางปฏิบัติที่จะทำให้องค์ประกอบขององค์การมีความสัมพันธ์กันโดยใช้กระบวนการ
การจัดการกับคนและทรัพยากรให้ดำเนินไปเพื่อวัตถุประสงค์นั้น เป็นภาระของการบริหาร
ซึ่งขอขยายงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาชั้นต้นได้มีนักวิชาการบริหารจำนวนมากได้แบ่ง
หมวดหมู่ตามลักษณะงานไว้หลายแบบด้วยกัน โดยส่วนใหญ่จะใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน จะมี
ผิดแปลกไปบ้างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2525 : 458) ได้แบ่งงาน
บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. งานวิชาการ
2. งานอาคารสถานที่

3. งานบุคลากร
4. งานกิจการนักเรียน
5. งานธุรการและการเงิน
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

งานวิชาการ เป็นงานหลักของโรงเรียน ซึ่งครอบคลุมถึงการเรียนการสอน การจัดหาและใช้สื่อการเรียน การจัดบุคลากรทำการสอน การวัดผลประเมินผล การนิเทศการศึกษา เป็นต้น

งานอาคารสถานที่ เป็นงานจัดอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน ที่มุ่งทั้งใน ด้านประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม ประหยัด และยังรวมไปถึงการจัดห้องเรียน ห้องพิเศษและสนามอีกด้วย

งานบุคลากร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดคุณสมบัติ การจัดหา การอบรม และสร้างขวัญกำลังใจบุคลากร

งานกิจการนักเรียน ได้แก่ การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการ การจัดกิจกรรมและงานปกครองนักเรียน

งานธุรการและการเงิน เป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนงานวิชาการหรือการเรียน การสอน ประกอบด้วยงานสารบรรณ งานทะเบียนและรายงาน งานรักษาความปลอดภัย งานการเงิน พัสดุ และงบประมาณ

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นงานประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความเข้าใจอันดี เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และองค์กรภายนอกอื่น ๆ

(3) ด้านการวางแผนระยะยาว

ความหมายของการวางแผน มีผู้ให้ความหมายของการวางแผนไว้มากมาย ในที่นี้จะขอนำเสนอดังนี้

สนานจิตร์ สุนทรพิสัย (2524 : 10) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการ กำหนดทางเลือกที่จะดำเนินการในอนาคต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยวิธีการ ที่ให้ประโยชน์สูงสุด

เจื้อจันท์ จงสถิตอยู่ (2528 : 2) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการ ที่ช่วยตัดสินใจในสิ่งที่จะดำเนินการและวิธีดำเนินการในอนาคตอย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อให้บรรลุจุดหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ภายใต้เงื่อนไขระยะเวลาและทรัพยากร

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 1) ได้สรุปความหมาย ของการวางแผนไว้ว่า การวางแผนคือ การศึกษาทางเลือกล่วงหน้าที่ดีที่สุดในการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด โดยการดำเนินการตาม ขั้นตอนอย่างมีระบบแบบแผน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

กล่าวโดยสรุป การวางแผนคือ การศึกษาทางเลือกที่ดีที่สุดในการใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างประหยัดและให้เกิดคุ้มค่าที่สุด โดยการดำเนินการตามขั้นตอนอย่างมีระบบ แบบแผน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และ เป้าหมายที่วางไว้

ความสำคัญของการวางแผน เป็นที่ทราบและยอมรับกันโดยทั่วไปในปัจจุบันนี้ ว่าการวางแผน เป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการ วางแผนไว้หลายประการ ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 23) กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนว่า จะช่วยอำนวยความสะดวกการบริหารงานขององค์การ เป็นอย่างมากคือ

1. ช่วยให้การบริหารงานเป็นไปโดยสอดคล้องกัน เกิดการทำงานเป็นหมู่คณะ และก่อให้เกิดสามัคคีธรรม
2. การปฏิบัติงานตามแผนย่อมก่อให้เกิดการประหยัดทั้งกำลังเงิน กำลังคน และเวลา
3. ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
4. ช่วยให้การตรวจสอบและติดตามประเมินผลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ
5. ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาให้น้อยลง

6. จะสามารถระดมกำลังคนและทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การมาใช้
อย่างได้ผลทั่วถึง

7. ช่วยให้การขยายงานและปรับปรุงองค์การดำเนินไปได้สะดวกและ รวดเร็ว
สนานจิตร์ สุขนชทรัพย์สิน (2524 : 10) ได้สรุปถึงความสำคัญของการวาง
แผนไว้ดังนี้

1. การวางแผนช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะ
ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

2. การวางแผนช่วยให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์

3. การวางแผนช่วยลดความขัดแย้งในองค์การหรือหน่วยงาน เนื่องจาก
มีกำหนดขั้นตอนในการทำงานตลอดจนบทบาทหน้าที่ ช่วยให้การทำงานไม่ซ้ำซ้อนสับสน

4. การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารสามารถคาดคะเนล่วงหน้าถึงปัญหาและ
อุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น และสามารถปรับใช้สถานการณ์ทั้งที่และเวลาให้เกิดประโยชน์ได้

5. การวางแผนช่วยให้สามารถควบคุมงานได้อย่างมีระบบ และไม่ก่อให้เกิด
เกิดผลในทางลบ

6. การวางแผนช่วยให้การพัฒนาหรือแก้ปัญหาในองค์การหรือหน่วยงาน
เป็นไปอย่างทันเหตุการณ์

7. การวางแผนจะช่วยให้การพัฒนาทุกด้านทุกระดับสอดคล้องต่อกัน
เป็นการลดความซ้ำซ้อนในการใช้ทรัพยากร

8. การวางแผนจะช่วยให้เกิดการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานที่มีกิจกรรม
เหมือนกัน คล้ายคลึงหรือเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน

9. การวางแผนช่วยให้องค์การ หรือหน่วยงานสามารถกำหนดอนาคตของ
ตนเองได้

ประเภทของแผน ในการแบ่งประเภทของแผนนั้น ได้มีการแบ่งโดยถือเกณฑ์
ในการพิจารณาต่าง ๆ กัน เฉพาะเกณฑ์ที่สำคัญและเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปมีดังนี้ คือ

1. การแบ่งประเภทของแผนตามระยะเวลาของการดำเนินการตามที่แผนนั้น
กำหนดไว้ ซึ่งจะได้แผน 3 ประเภท คือ

- 1.1 แผนระยะสั้น (Short - Range Plan)
- 1.2 แผนระยะกลาง (Intermediate Plan)
- 1.3 แผนระยะยาว (Long - Range Plan)

2. การแบ่งประเภทของแผนตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ซึ่งการแบ่งแบบนี้ได้รับความนิยมใช้กันอยู่ในราชการไทย ซึ่งจะได้แผนในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 แผนพัฒนาระยะยาว (Long -Range Plan)
- 2.2 แผนพัฒนาระยะกลาง (Medium Range Plan)
- 2.3 แผนพัฒนาประจำปี (Annual Development Plan)
- 2.4 แผนการปฏิบัติการประจำปี (Annual Operation Plan)
- 2.5 แผนงาน (Program)

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2523 : 112-113)

ลักษณะของแผนที่ดี

- (1) มีนโยบายและวัตถุประสงค์ค่อนข้างชัดเจนและเข้าใจง่าย แน่นอน
- (2) มีความสอดคล้องกับแผนในระดับอื่น ๆ
- (3) มีการพิจารณาเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- (4) มีความยืดหยุ่น สามารถที่จะปรับและแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้
- (5) การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา และวิธีดำเนินการควรประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ทั้งระดับนโยบาย ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบ ผู้ปฏิบัติและผู้ที่ได้รับผลจากแผนฯ เพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับ เพื่อรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินงานจะได้มีความตั้งใจจริงและช่วยเหลือกันเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด
- (6) มีการกำหนดขั้นตอนและบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องให้ชัดเจน เพื่อมิให้เกิดความสับสนในการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ของแผนฯ
- (7) มีการใช้ข้อมูลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจทุกขั้นตอน
- (8) มีระบบการกำกับ ควบคุม ติดตามและประเมินผลของแผนฯ เพื่อการปรับปรุงและควบคุมคุณภาพ

(9) มีความเป็นไปได้และมีความพร้อมทางด้านบุคลากร เทคนิควิชาการ งบประมาณ (ที่มีอยู่และคาดว่าจะได้รับจริง) ระยะเวลาและระเบียบต่าง ๆ โดยแผนฯ นั้น จะต้องใกล้เคียงกับความจริงและถือปฏิบัติได้ แผนฯ ที่วางไว้จึงจะก่อให้เกิดประโยชน์ และนำมาปฏิบัติได้จริง

(10) มีแผนงานและโครงการสอดคล้องกับแผนฯ

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2524 : 8)

การวางแผนการศึกษาในระดับโรงเรียน ในระดับโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติการ การเรียนการสอนนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนบริหารโรงเรียนในรูปของแผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษา ซึ่งแผนดังกล่าวประกอบด้วยส่วนนำ ได้แก่ ประวัติของโรงเรียน นโยบายของโรงเรียน คำขวัญ แผนที่ตั้งเขตบริหาร แผนผังบริเวณโรงเรียน แผนภูมิการบริหารโรงเรียน ข้อมูลพื้นฐาน สรุปแผนและโครงการ งานที่ควรจัดทำในโรงเรียนประถมศึกษา ตารางกำหนดการปฏิบัติงาน สรุปงานและโครงการของโรงเรียน และงบประมาณที่ได้รับ ต่อจากนั้นจะเป็นรายละเอียดของแต่ละโครงการในแผนงานต่าง ๆ รวม 6 แผนงาน คือ แผนงานวิชาการ แผนงานบุคลากร แผนงานกิจการนักเรียน แผนงานอาคารสถานที่ แผนงานธุรการการเงิน และแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2524 : 16)

(4) ด้านการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนและถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน ซึ่งต้องดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายการศึกษาของโรงเรียนที่วางไว้ โดยมีหลักสูตรเป็นแนวทางในการกำหนด

หลักสูตรมีองค์ประกอบ 4 ประการคือ ความมุ่งหมาย เนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผล (สุมิตร คุุณานุกร 2520 : 2-3) เมื่อพิจารณาหลักสูตรในแง่ของขบวนการ และองค์ประกอบทั้งสี่จะเห็นได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้รวมถึงกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง แต่กิจกรรมที่สำคัญที่สุดคือ กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน

สมิทร คุณานุกร และคณะ (2520 : 2 - 4) กล่าวถึงหลักการสอนที่ดีของครู พึงยึดไว้เป็นแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. การสอนและสภาพแวดล้อมในชั้นที่นักเรียนมี จะช่วยให้เด็กมีแรงจูงใจในการเรียนสูงขึ้น
2. ในการสอนแต่ละครั้ง ครูควรให้เด็กทราบจุดมุ่งหมายของการสอนอย่างกระจ่างแจ้งเพื่อการเรียนการสอนจะไคมุ่งไปสู่ทิศทางเดียวกัน
3. ครูควรดัดแปลงเนื้อหาสาระที่สอนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ และความพร้อมของเด็ก
4. การสอนมิใช่การถ่ายทอดวิชา ความรู้เท่านั้น แต่รวมถึงการส่งเสริมให้เด็กคิดแก้ปัญหา เรียนรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาทัศนคติที่พึงปรารถนา
5. วิธีที่ดีที่สุดไม่มี ครูควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ เช่น ให้เด็กแสดงความคิดเห็น ค้นคว้า ทดลอง ทำงานเป็นกลุ่ม ฯลฯ
6. พยายามจัดประสบการณ์โดยตรงให้แก่เด็ก เช่น ให้งานมือปฏิบัติ หรือการไปศึกษานอกสถานที่

นอกจากนี้ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2526 : 5-7) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอน ควรเป็นไปเพื่อพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ผู้เรียน
2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีควรทำให้ผู้เรียนได้แสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียน
3. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีควรให้โอกาสและเห็นความสำคัญของนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน
4. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรฝึกฝนวิธีแสวงหาความรู้ และวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองแก่ผู้เรียน

5. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ ควรมีบรรยากาศที่น่ายรมย์ สนุกสนานและเป็นกันเอง

ประเภทของกิจกรรมการเรียนการสอน

สิริวรรณ สุวรรณอากาศ (2523 : 176-178) ได้กล่าวเกี่ยวกับประเภทของกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่นิยมจัดกันทั่ว ๆ ไปนั้นมีหลายอย่าง สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ เนื้อหา ตามความเหมาะสมซึ่งสามารถแยกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมประเภทนี้ผู้สอนจะเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติกิจกรรมโดยเริ่มจากผู้สอนเป็นผู้กำหนดการสอนและเป็นผู้นำในขณะปฏิบัติกิจกรรม
2. กิจกรรมการเรียน การสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมประเภทนี้ผู้เรียนเป็นแกนกลางในการประกอบกิจกรรม ส่วนผู้สอนจะทำหน้าที่ดังนี้
 - 2.1 ประสานงาน
 - 2.2 คอยส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม
 - 2.3 แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติกิจกรรม
 - 2.4 ทำให้อารมณ์ของการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

กรมวิชาการ (2525 : ก-ค) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ไว้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาในแต่ละบทเรียน ควรให้ยึดหยุ่นตามเหตุการณ์สภาพท้องถิ่น ความสนใจของผู้เรียน และให้มีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวิชามากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. ผู้สอนควรใช้วิธีสอนที่จะให้ผู้เรียนรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยวิธี

สอนที่เห็นว่าเหมาะสมกับจุดประสงค์และลักษณะเนื้อหาวิชา เช่น การสอน ค้นคว้า
อภิปรายทำงานเป็นกลุ่ม ฯลฯ

3. ผู้สอนควรคำนึงถึงการที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนทั้งภาควิชาการและ
ภาคปฏิบัติ ซึ่งมีผลส่งเสริมคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล และให้ผู้เรียนอยู่ในสังคม
อย่างเป็นสุข

4. เวลาเรียนกำหนดไว้คาบละ 20 นาที ในการจัดสอนให้โรงเรียนเป็น
ผู้กำหนดช่วงตารางเวลาเรียนเอง โดยจะกำหนดครั้งละกี่คาบ เป็นช่วงสั้น ช่วงยาวได้
ตามความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ลักษณะเนื้อหาและกิจกรรม กล่าวโดยสรุปแล้ว
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ก็คือ
การที่ครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมโดยมีเด็กเป็นศูนย์กลางของความสนใจ
เด็กเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ครูเป็นเพียงผู้ดำเนินการให้กิจกรรมเป็นไปในแนวทางตาม
ที่แผนการสอนเสนอแนะไว้

(5) คานบุคคลากร

บุคลากรในโรงเรียน หมายถึง ตัวบุคคลที่ร่วมกันรับผิดชอบกับครูใหญ่ในการ
บริหารงานคานต่าง ๆ ไม่ว่าจะรับผิดชอบโดยตรงของงานหรือโดยทางอ้อมก็ตาม
เป็น 2 ประเภท คือ

1. บุคลากรที่ทำการสอน (Teaching Staff) ได้แก่ ครูประจำชั้น
ครูประจำวิชา และครูพิเศษ

2. บุคลากรที่ไม่ทำการสอน (Non-Teaching Staff) ได้แก่ บุคคลที่มี
ส่วนช่วยในงานดำเนินไปโดยเรียบร้อย ประกอบไปด้วย เจ้าหน้าที่ธุรการและการเงิน
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่แนะแนวนักเรียน พยาบาล คนงาน ภารโรง และนักเรียน
(พนัส หนันนาคินทร 2513 : 50)

เนื่องจาก นักเรียนเป็นบุคคลที่นับว่าสำคัญในโรงเรียนประเภทหนึ่ง เพราะถือว่า
ผลิตภัณฑ์ที่ออกมา คือ นักเรียน จะเป็นเครื่องชี้ถึงคุณภาพ ความสามารถ และประสิทธิภาพ

ของการบริหารโรงเรียน ตลอดจนการบริหารบุคลากรด้วย ดังนั้น จึงแยกประเภทของบุคลากรในโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. บุคลากรที่ทำการสอน
2. บุคลากรที่ไม่ทำการสอน
3. นักเรียน (สุมิตร คุวานุกูร 2519 : 119)

ในบรรดามูลากรในโรงเรียน ครูใหญ่หรือผู้บริหารโรงเรียนนับว่าเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนเจริญก้าวหน้า ครูใหญ่เป็นผู้รักษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน เป็นผู้ปรับปรุงขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นผู้ทำหน้าที่รับและปรับปรุงบุคลากร เป็นผู้ทำหน้าที่จัดหา และรักษาเงิน อาคารสถานที่ ในโรงเรียน ครูใหญ่จึงต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วยคุณสมบัติอันดีทั้งส่วนตัว และคุณสมบัติทางวิชาชีพ มีความสามารถในการบริหารงาน

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2514 : 15) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในด้านที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

1. จัดวางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับตัวบุคคล
2. วางแผนจัดกำลังครู โดยมอบหมายหน้าที่การงานให้เหมาะสม ใช้ครูให้เหมาะสมกับงาน แบ่งงานให้ทำตามความสามารถอย่างทั่วถึงโดยมีผู้ช่วยครูใหญ่ และหัวหน้าหมวดวิชาเป็นที่ปรึกษา
3. ให้ความเป็นธรรมในการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง ตลอดจนการลงโทษทางวินัย
4. การวางโครงการปฏิบัติงานตามแผนร่วมกับทุกฝ่ายจัดทำตามอันคัมความจำเป็นทั้งที่เกี่ยวกับครูและนักเรียน
5. ควบคุมการจัดครูให้รับผิดชอบตามปริมาณของงานในหน้าที่
6. จัดคนใหม่ให้ทดลองการปฏิบัติงานในความควบคุมของครูที่ได้รับมอบหมาย
7. จัดทำทะเบียนประวัติ การโอน การย้าย การเลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง ครูในโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันเสมอ

8. ให้ความรู้ ปีกอบรมแก่ครู เป็นผู้นำทางวิชาการเพื่อให้ผู้ที่หย่อนสมรรถภาพ
ได้มีโอกาสปรับปรุงตนเอง

9. ศึกษาผลการทำงาน ตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติงานของครู

10. รักษาสุขภาพ ความปลอดภัยของครู และนักเรียน จัดให้มีห้องปฏิบัติงาน
ห้องพักครู เพื่อช่วยให้มีความสุขในการทำงาน

11. จัดสวัสดิการและบริการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงานและ
มีการบำรุงขวัญตามสมควร

12. ดูแลและอบรมให้นักเรียนประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยและศีลธรรมอันดี

นอกเหนือจากครูใหญ่แล้ว บุคลากรที่มีความสำคัญที่สุดได้แก่ ครู ครูเป็นบุคคล
ที่จะบันดาลให้งานสำเร็จ เพราะไม่ว่าโรงเรียนจะมีลักษณะการบริหารที่ใดเพียงใด
มีการวางแผนในการจัดการสอน มีอุปกรณ์การสอน หรือสื่อการสอนที่ดี การเรียนการสอน
ก็จะไม่บรรลุผลหากว่าครูนั้นเป็นผู้ที่ไม่รับผิดชอบ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามแผนการที่โรงเรียนวางไว้
คุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูในการสอน

อภัย จันทวิมล (2512 : 112) กล่าวถึงลักษณะครูดีไว้ว่า ครูจะต้องมีความรู้
เป็นเยี่ยม มีความประพฤติเป็นยอด และมีความรักเด็กเป็นอย่างยิ่ง ครูต้องเป็นตัวอย่าง
เป็นแม่พิมพ์แก่เยาวชน จะต้องเป็นตัวอย่างแก่ศิษย์ในฐานะเป็นคนดีของสังคม

สุกิจ นิมมานเหมินทร์ (2513 : 426) กล่าวว่า ครูควรประพฤติปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง
ที่ดีแก่เด็กเสมอทั้งตอนหน้าและลับหลัง ครูที่ดีไม่ควรแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะนำความ
เสื่อมเสียมาให้เด็กเห็น และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2522 : 168-169)
ได้สรุปถึงลักษณะครูดีว่า

ครูดี ต้องมีความรู้ทั้งในค่านิยมวิชาสามัญ และวิชาครู มีทักษะในการสอนดี
รู้จักใช้เทคนิคใหม่ ๆ มาปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ มีทัศนคติที่ดีต่อ
อาชีพครู มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ไม่มุ่งสอนทางค่านิยมวิชาการอย่างเดียว
แต่จะต้องสอนให้นักเรียนมีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม ครูจะต้องมีจรรยาบรรณ
รู้จักวางตัวและประพฤติตนให้เหมาะสม

(6) ค่านิยมบริการทางวิชาการ

ประหยัศ จิระวรพงษ์ (2520 : 11-12) และ ลัดดา สุขปริณี (2523 :
80-81) ได้กล่าวถึงแหล่งวิชาการว่า หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. บุคคล หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ ความสามารถเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ทั้งบรรพชิตและฆราวาส เจ้าหน้าที่ของรัฐ คณะกรรมการหรือสมาชิกของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับโรงเรียน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับชาติ

2. สถานที่ หมายถึง สถานที่ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ล้ำคลอง แม่น้ำ ทะเล ป่าเขา ถ้ำ และสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สถานที่ราชการ สวนสาธารณะ ที่พักผ่อนหย่อนใจ โบราณสถาน หอสมุด พิพิธภัณฑ์ โรงงานต่าง ๆ เป็นต้น

3. วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ทั้งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ และมีมนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ดิน น้ำ ก้อนหิน กระจก กระดาษ สี แขนงโซเท เป็นต้น

4. เครื่องมือเครื่องใช้ หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการผลิตสื่อการเรียน ได้แก่ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง สไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เป็นต้น

5. กิจกรรมต่าง ๆ หมายถึง การละเล่นต่าง ๆ ที่เป็นนันทนาการ ของ มนุษย์ ได้แก่ การละเล่นพื้นเมือง การแสดงบทบาทหรือการสร้างสถานการณ์จำลอง ตลอดจนการสอนแบบต่าง ๆ

สมน อมรวิวัฒน์ (2529 : 120) ได้ให้ความเห็นว่า แหล่งบริการทางวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ที่โรงเรียนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อการศึกษามีดังนี้คือ

1. สถานประกอบการของรัฐและเอกชน งานช่าง อุตสาหกรรมในครัวเรือน ร้านค้าในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

2. หน่วยงานระดับชาติ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร ศูนย์พัฒนาหนังสือ และหน่วยงานของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานส่งเสริมและเผยแพร่ของ กระทรวงต่าง ๆ และมหาวิทยาลัย

3. บุคลากรในชุมชน

4. หน่วยงานระดับจังหวัด ได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด

5. สถาบันต่าง ๆ และศูนย์กิจกรรมของชุมชน เช่น วัด หอสมุดประชาชน ศูนย์สาธิตทางอาชีพ
6. สื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ที่จัดรายการเพื่อการศึกษา
7. หน่วยงานระดับอำเภอและกลุ่มโรงเรียน หน่วยศึกษานิเทศก์ ฝ่ายวิชาการ ของกลุ่มโรงเรียน

จากทัศนะต่าง ๆ เกี่ยวกับแหล่งวิชาการตามที่กล่าวมาข้างต้นสอดคล้องกับ ทวี หามนตรี และคนอื่น ๆ (ทวี หามนตรี และคนอื่น ๆ 2522 : 4-7) ที่ให้ความเห็น ว่ามีสถาบันและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และโรงเรียนสามารถนำมาใช้ให้เป็น ประโยชน์ต่อการศึกษาได้โดยสรุปคือ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ วัด สถานีอนามัย เทศบาล โรงพยาบาล สุขาภิบาล ที่ว่าการอำเภอ/เขต กิ่งอำเภอ ที่ทำการไปรษณีย์ ธนาคาร สถานีตำรวจ สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง ชุมสายโทรศัพท์ โรงงานอุตสาหกรรม หน่วยงาน ทร. กลาง ศูนย์วิจัยโภชนาการ หน่วยงานชลประทาน การไฟฟ้า สำนักงานเกษตรตำบล เป็นต้น
2. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการศึกษา พระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาตำบล พช. นากกร กลุ่มเกษตรกร กรรมการสุขาภิบาล สมาชิก สภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่าของโรงเรียน ราษฎรพิทักษ์ถิ่น หรืออาสาสมัครป้องกันตนเองและท้องถิ่น กรรมการส่งเสริมการศึกษาของท้องถิ่น ลูกเสือ ชาวบ้าน คหบดี อคิตครุ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยปัจจัยและทรัพยากร ในการจัดการศึกษาซึ่งมีมาจากหลายแหล่งด้วยกัน ทั้งจากรัฐบาล เอกชน และชุมชน ตลอดจนผู้ได้รับการศึกษา หรือผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น โดยอาศัยกระบวนการบริหารจะ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนและโรงเรียนได้ ซึ่ง นิพนธ์ คุชปริติ (2517 : 55) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากการใช้แหล่งวิชาการ ชุมชนไว้ดังนี้

1. การใช้แหล่งวิชาการต่าง ๆ ในชุมชน ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง การเรียนการสอนกับชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนและชีวิตประจำวันของเด็ก เด็กสามารถ นำความรู้จากโรงเรียนมาใช้กับชุมชนในชีวิตจริงที่คนอาศัยอยู่ อันเป็นพื้นฐานสำหรับกิจกรรม เสริมหลักสูตรของนักเรียนทุกโรงเรียนและทุกระดับชั้น
2. ช่วยให้ครูและนักเรียนมีความรู้เรื่องชุมชน และสามารถนำความรู้ที่ได้ มาจากชุมชนมาใช้ประโยชน์ในห้องเรียน และช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของการเรียน การสอนให้ดีขึ้น
3. ช่วยแก้ปัญหาสำหรับครูใหม่ เกี่ยวกับการขาดแคลนแหล่งความรู้และ อุปกรณ์การสอน
4. การใช้แหล่งวิชาการชุมชน ช่วยให้เด็กเรียนสนุกสนาน น่าสนใจ เพราะ เด็กได้ร่วมกันทำกิจกรรม
5. การใช้แหล่งวิชาการชุมชนช่วยแก้ปัญหาบางอย่างที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และยังทำให้เกิดความรู้ใหม่ อันจะมีผลในการจัดประสบการณ์อื่น ๆ ตามมา
6. ชุมชนช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนและครู เพราะนักเรียนสามารถ นำความรู้จากชุมชนกลับมาเข้าชั้นเรียน เพื่ออภิปราย ทดสอบ และทบทวนคนคว่าต่อไป
7. ช่วยให้หลักสูตรมีความหมายและสมบูรณ์ขึ้น เพราะเด็กได้เห็นภาพจริง

(7) ค่านแหล่งที่มาของงบประมาณ

ในการจัดการศึกษา โรงเรียนจะต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก อันได้แก่ ที่ดิน อาคารเรียน อาคารประกอบ วัสดุอุปกรณ์การศึกษาและครู เป็นต้น ทรัพยากรที่มีความสำคัญมากอีกประการหนึ่งคือทรัพยากรทางการเงิน

โพยม วรรณศิริ (2519 : 2-3) ได้กล่าวหาแหล่งเงินทุนที่นำมาใช้ในการศึกษาในปัจจุบันมาจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. จากงบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรให้แก่ส่วนราชการต่าง ๆ โดยอาศัยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา
2. จากแหล่งเงินทุน เป็นงบเงินกู้จากต่างประเทศ เพื่อการใช้จ่ายสำหรับ โครงการพัฒนาที่ต่องเร่งรัดเป็นพิเศษ เช่น โครงการเงินกู้วิทยุกระจายเสียง

เพื่อการศึกษา ส่วนมากจะอยู่ในรูปเพื่อซื้อสิ่ง ของให้เป็นไปตามรายการที่กำหนดไว้ในแต่ละโครงการ

3. เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ ส่วนมากจะอยู่ในรูปทุนการศึกษา ทุนวิจัย ทุนครูงาน ค่าใช้จ่ายของคณะที่ทำงาน ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ ที่ส่งเข้ามาปฏิบัติงาน ตามโครงการช่วยเหลือในประเทศไทย และคิดเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่ส่งเข้ามา เพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษา เป็นต้น

4. จากค่าเล่าเรียนและเงินบำรุงการศึกษาที่เรียกเก็บจากนักเรียนโดยตรง เฉพาะที่เรียนโรงเรียนรัฐบาลไม่ตองเสียค่าเล่าเรียน แต่กำหนดให้เสียค่าบำรุงการศึกษา ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนเงินทุนที่รัฐบาลออกให้แล้ว จะอยู่ในระหว่างร้อยละ 10 - 20 ของค่าใช้จ่ายรายหัวที่รัฐออกให้เท่านั้น

5. จากการบริจาคจากเอกชน องค์กร สมาคม สโมสร ชนาคกร และสถาบัน ระหว่างชาติ ส่วนมากจะอยู่ในรูปเงินทุนทางการศึกษา หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่บริจาค เพิ่มขึ้น เพื่อให้เก็บประโยชน์ไปใช้ในการศึกษาหรือแบบเรียน วัสดุอุปกรณ์ หรือที่ดิน ที่บริจาคให้เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา เป็นต้น

เฟอร์นันโด เคอร์ เอสคอนดริลลัส (Fernando de Escondrillas 1967 : P.iii -1) แบ่งแหล่งเงินทางการศึกษาออกเป็น 4 แหล่งดังต่อไปนี้คือ

1. แหล่งเงินจากรัฐบาลได้แก่ เงินที่ได้มาจากรัฐบาลส่วนกลาง จากจังหวัด หรือจากท้องถิ่น (เทศบาล) และรัฐบาลนำเงินนี้ไปใช้จ่ายทางการศึกษาโดยตรง
2. แหล่งเงินจากภาคธุรกิจ ได้แก่เงินจากเอกชน โดยเอกชนให้ความช่วยเหลือ ในด้านการศึกษา เช่น ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยหรือส่งเสริมให้มีบริการทางการศึกษาที่ดีขึ้น หรือมีการลงทุนทางการศึกษาโดยจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ขึ้น
3. แหล่งเงินจากครอบครัว ได้แก่เงินจากผู้อุปการะ โดยผู้อุปการะเสีย ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อให้บุตรหลานได้รับบริการทางการศึกษา เช่น เงินค่าบำรุงการศึกษา ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าหนังสือ เป็นต้น
4. แหล่งเงินจากภายนอก ได้แก่เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ รวมทั้ง ความช่วยเหลือในด้านการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญมาช่วยงานทางการศึกษา

แหล่งทุนการศึกษา ที่ไต่ถลาเข้ามาแล้วทั้งหมดนั้น ปรากฏว่า แหล่งเงินทุนจากรัฐบาล (จากเงินงบประมาณแผ่นดิน) เป็นแหล่งเงินทุนที่แน่นอนและใหญ่ที่สุด ที่รองลงไปคือจากแหล่งเงินกู้ และจากค่าเล่าเรียน และเงินบำรุงการศึกษา ส่วนที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ หรือจากองค์กรและสถาบันนานาชาติ และจากการบริจาคนั้น ถือว่าเป็นส่วนที่เสริมเท่านั้น เป็นรายได้ที่ไม่แน่นอนเหมือนที่ไต่ถลามาจากงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของทรัพยากรเพื่อการศึกษา (โพยม วรรณศิริ 2519 : 32)

มานูเอล ซีเมอแมน (2519 : 42-44) ไต่ถลามาถึงวิธีการจัดสรรเงินทางการศึกษาที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาไว้ว่า การจัดสรรเงินนี้ เราอาจใช้หน่วยทางการศึกษาเป็นเกณฑ์ หน่วยการศึกษานี้หมายถึง นักเรียน ครู ห้องเรียน พื้นที่ต่อนักเรียน วิธีการจะมีดังนี้คือ

1. การจัดสรรเงินโดยใช้นักเรียนเป็นเกณฑ์ วิธีนี้ใช้กันมากที่สุด และจะขึ้นกับจำนวนนักเรียนทั้งหมด โดยทั่วไปจะใช้จำนวนนักเรียนที่มาลงทะเบียนหรือจำนวนที่มาเรียนจริง การที่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นพื้นฐานการจัดสรรเงินนี้ อาจทำให้ผู้บริหารโรงเรียนพยายามเพิ่มจำนวนนักเรียนทำให้อัตรานักเรียนต่อครูสูงเกินไป ดังนั้นจึงควรมีข้อป้องกันโดยการกำหนดอัตราสูงสุดของนักเรียนต่อครูไว้

2. การจัดสรรเงินโดยใช้ครูเป็นเกณฑ์ วิธีนี้มีข้อสมมติฐานว่า ค่าจ้างที่เป็นเงินเดือนครูเฉลี่ยเป็นเงินประมาณร้อยละ 60-90 ของค่าดำเนินการในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในแทบทุกประเทศ แหล่งเงินทางการศึกษาหรืองบประมาณจากรัฐบาลที่จัดสรรไปสู่โรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้เกณฑ์จำนวนครูเป็นหลัก การใช้ครูเป็นเกณฑ์นี้จะต้องจัดจำนวนครูเข้าเป็นพวก โดยแบ่งตามระดับการศึกษาที่สอน เช่น ครูประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือจำแนกตามวุฒิความรู้ หรือแบ่งตามเขต เช่น สอนอยู่ในเมืองหรือต่างจังหวัด วิธีนี้อาจเป็นวิธีที่สะท้อนแทนการใช้จำนวนนักเรียน หรือจะใช้ทั้งสองวิธีควบกันไปได้

3. การจัดสรรเงินโดยใช้ห้องเรียนเป็นเกณฑ์ วิธีนี้โดยมากใช้กับการจัดงบใช้จ่ายด้านการลงทุน การจัดจ่ายเงินจะคิดเป็นจำนวนเงินต่อห้องเรียน แหล่งที่ตั้ง

โรงเรียนอาจทำให้ค่าใช้จ่ายต่อห้องเรียนต่างกันไป ขนาดห้องเรียนโดยเฉลี่ย 30-40 คน ในระดับประถมศึกษา และ 20-30 คนในระดับมัธยมศึกษา

(8) ค่านอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์

สมน ออมรวีวัฒน์ (2526 : 7-8) กล่าวถึงแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนว่า โรงเรียนใช้เป็นที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีสิ่งแวดล้อมแก่ผู้เรียน ตามจุดมุ่งหมายที่ใฝ่หาไว้ และให้สนองภาระกิจต่าง ๆ (tasks) ของโรงเรียน ถ้าปรัชญาจุดมุ่งหมายและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนเปลี่ยนไปในลักษณะที่ dynamic มากขึ้น ลักษณะของห้องเรียนและอาคารเรียนก็จะสนองตอบกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ

การจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมควรมีคตามแนวคิดข้างต้น ดังนี้

1. มีลักษณะที่เหมาะสมกับวัย และส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็ก
2. อำนวยความสะดวกต่อการเคลื่อนไหว มีความคล่องตัว เหมาะสมกับ

สัดส่วนจำนวนเด็กนักเรียน

3. สามารถปรับปรุงใช้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแสดงออกของเด็กได้อย่างดี
4. ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมในหมู่นักเรียน
5. มีสุนทรียภาพ นักเรียนควรมีโอกาสสัมผัสกับความงดงามของธรรมชาติเท่าที่สามารถจะปรับปรุงได้

6. มีความปลอดภัยมั่นคง แข็งแรง

7. สนองปรัชญาและจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์การศึกษาแก่เด็ก

8. ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาช่วยในการจัด

9. มีการลงทุนอย่างประหยัด และใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เกรียง เอี่ยมสกุล (2510 : 7-20) กล่าวถึงลักษณะอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนประถมศึกษาที่สำคัญดังนี้

1. อาคารเรียนที่เหมาะสมสำหรับเด็กประถมศึกษาควรเป็นอาคารชั้นเดียว ยิ่งใกล้ชิดกับพื้นดินได้มากเท่าใดจะเป็นการดี เพราะเด็กชอบกระโดด ขอบวิ่ง นอกจากนี้

อาคารเรียนควรหันหน้าไปทางทิศเหนือหรือทิศใต้ หากแสงแดดสาดเข้าห้องเรียนมากเกินไป ควรแก้ไขด้วยการปลูกต้นไม้ อาคารเรียนและภายในอาคารเรียนทำด้วยสีอ่อน ๆ ควรจัดตกแต่งบุผนังห้องและมุมดูแลเอาใจใส่อยู่เสมอ

2. ห้องส้วมเป็นอาคารประกอบสำคัญสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา เพราะอาคารนี้เป็นแหล่งสอนสุขศึกษาและช่วยสร้างสุขนิสัยให้เด็กได้โดยตรง

3. สนามโรงเรียนประถมศึกษาควรมีต้นไม้ให้ร่มเงา ควรมีเครื่องเล่นสนามที่มั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย และสามารถสนองความต้องการในด้านพัฒนาการของเด็ก

4. โรงเรียนควรรักษาสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติไว้ให้มากที่สุด เนื่องจากสิ่งแวดล้อมดังกล่าวมีคุณค่าในการศึกษาของเด็ก นอกจากนี้ควรปลูกต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน เพื่อช่วยในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ในโรงเรียนให้สวยงาม เด็กได้อาศัยร่มเงา และยังเป็นอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์เบื้องต้น ตลอดจนทัศนศึกษาภาคปฏิบัติสาขาเกษตรอีกด้วย

5. โรงเรียนประถมศึกษาควรมีรั้วที่แสดงอาณาเขตของโรงเรียน และช่วยป้องกันสัตว์เลื้อยของราษฎรที่จะเข้ามาทำลายสิ่งของในโรงเรียนได้

อาคารสถานที่ต่าง ๆ จะให้ประโยชน์ได้คุ้มค่าสมบูรณ์ ก็จำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบอยู่ในอาคารสถานที่เหล่านั้น อาคารเรียนบริเวณโรงเรียนและห้องต่าง ๆ ก็ต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้ามาเป็นส่วนประกอบซึ่งช่วยให้การจัดการศึกษาคำเนินไปอย่างคล่องตัวมากขึ้น

วัสดุอุปกรณ์เหล่านี้มี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. วัสดุอุปกรณ์ทั่วไป ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ กระจกานคำ และตู้ เป็นต้น
2. อุปกรณ์การสอน ได้แก่ รูปภาพ เทป วิหุ เครื่องฉายภาพยนตร์และโทรทัศน์ เป็นต้น (เกรียง เอี่ยมสกุล 2510 : 247)

วัสดุอุปกรณ์เหล่านี้ โรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นต้องมี เพราะมีส่วนช่วยให้การจัดการศึกษาคำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สรุปได้ว่า อาคารสถานที่ที่ดี ต้องอยู่ในสภาพดี แข็งแรงทนทาน ตั้งอยู่ใน
สิ่งแวดล้อมที่ดี มีบรรยากาศน่านรมย์ มีห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีอาคาร
ประกอบและห้องพิเศษต่าง ๆ ซึ่งห้องเหล่านี้มีอุปกรณ์ที่จำเป็นครบครัน

อุปกรณ์การสอน

อุปกรณ์การสอนหรือสื่อสารการ เรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ
ในระคับประถมศึกษาที่ช่วงความสนใจของเด็กอยู่ในระยะสั้น ๆ อุปกรณ์การสอนหรือสื่อ
การเรียนการสอนจะช่วยให้เด็กได้เรียนอย่างสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน เราให้
เด็กมีความสนใจในการเรียน เป็นเครื่องมือที่ครูช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้เร็วและมากที่สุด

ภิญโญ สาทร (2521 : 247 - 248) กล่าวว่า อุปกรณ์การศึกษา หมายถึง
วัสดุทุกชนิดที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
และ สุธิน เนียมพลับ (2522 : 10-13) เห็นว่าอุปกรณ์การสอนหรือสื่อการเรียนการสอน
หมายถึง เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้การเรียนการสอน
บรรลุตามจุดหมายที่วางไว้ สื่อการเรียนนับว่าเป็นสิ่งกระตุ้นเร้าความสนใจของผู้เรียน
ให้เกิดความอยากเรียนรู้

ในค่านความสำคัญและความจำเป็นของการใช้อุปกรณ์การสอน โสภภาพรรณ
ชยสมบัติ (2524 : 214) กล่าวว่า อุปกรณ์การสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และเป็นสิ่ง
ที่มีความจำเป็นต่อการสอนของครู จนบางท่านใ้กล่าวว่า "อุปกรณ์เป็นมือที่สามของครู"
อุปกรณ์ช่วยให้เด็กเข้าใจบทเรียนได้อย่างกระจ่างแจ้งขึ้น และทำให้เด็กเกิดความสนใจ
มีความเข้าใจ และความจำที่ขึ้น

อุปกรณ์ต่าง ๆ แบ่งเป็นประเภทได้ดังต่อไปนี้

1. วัสดุลายเส้น ไม้แก่ กระดาษดำ แผนที่ แผนภูมิ แผนภาพ
2. วัสดุมีทรง ไม้แก่ วัสดุจำลอง ของตัวอย่าง ของจริง และของในพิพิธภัณฑ์
ของโรงเรียน
3. โสตวัสดุ ไม้แก่ ระบบขยายเสียง แผ่นเสียง เครื่องอัดเสียง วิทยุ ฯลฯ
4. ภาพนิ่ง ไม้แก่ รูปภาพ ภาพเขียน และภาพถ่าย
5. กิจกรรม ไม้แก่ การแสดงนิทรรศการ การสาธิต การทดลอง
และการศึกษานอกสถานที่

6. หนังสือทุกชนิดเป็นอุปกรณ์การศึกษาที่สำคัญมากจะหาควมได้ (ภิญโญ สาธร 2521 : 249)

ในการใช้สื่อการเรียนการสอน (อุปกรณ์การสอน) ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้คือ

1. ครูผู้สอนต้องคำนึงว่าสื่อการเรียนหรืออุปกรณ์การสอนที่นำมาใช้นั้น ให้ข้อเท็จจริงที่จะทำให้เด็กไม่เกิดความวิตกกังวล ใดๆ ได้
2. ในด้านเนื้อหาของสื่อการเรียน ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงคุณค่าทางการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ
3. สื่อการเรียนที่นำมาใช้นั้น ต้องเหมาะสมกับอายุ สติปัญญา และประสบการณ์ของผู้เรียน
4. ผู้สอนตระหนักถึงผู้ใช้ เสมอ เพราะสื่อการเรียน ผู้เรียนควรรู้มากกว่าครูผู้สอน
5. ครูผู้สอนควรศึกษาคู่มือ ประกอบการสอนก่อน เพราะภายในคู่มือจะบอกเนื้อหาโดยย่อไว้สำหรับช่วยผู้สอน
6. ต้องคำนึงว่า สื่อการเรียนที่จะนำมาใช้นั้นจะช่วยส่งเสริมให้เกิดเกิดความคิดวิพากษ์วิจารณ์ และก่อให้เกิดกิจกรรมร่วมกันในการเรียนการสอน
7. ต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่าสื่อการเรียนนั้น ใดๆ จะช่วยสร้างปัญหาหรือช่วยแก้ไขปัญหาลักษณะหนึ่งอย่างใดหรือไม่
8. ต้องรู้จักวิธีเก็บรักษาสื่อการเรียนต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพดี และใช้ได้นานที่สุด (สุทิน เนียมพลัม 2522 : 38)

สรุปว่าอุปกรณ์การสอนหรือสื่อการเรียนการสอน มีประโยชน์ในการช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ทำให้เด็กได้รวมกิจกรรมการสอนมากขึ้น เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองแทนที่จะให้ครูเป็นผู้บอกฝ่ายเดียวอย่างแต่ก่อน นอกจากนั้นยังกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

(9) ด้านการบริหารผู้เรียนและเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นจะต้องคำนึงถึงบริการที่จะทำให้การจัดการศึกษามีลักษณะเป็นไปเพื่อเสริมสร้างคุณสมบัติ และเป็นไปเพื่อคุณภาพของชีวิตของนักเรียนมากยิ่งขึ้น โรงเรียนมิได้จัดตั้งขึ้นเพื่อการสอนหนังสือแต่เพียงอย่างเดียว โรงเรียนประถมศึกษายังมีหน้าที่ที่จะจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการทุกด้านของเด็ก บทบาทของครูใหญ่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรในโรงเรียนจึงมีอยู่มาก ต้องการความใส่ใจและความรับผิดชอบสูง (สุน อมรวิวัฒน์ 2526 : 7)

การจัดกระบวนการเรียนการสอนและการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จะสัมพันธ์ตามความมุ่งหมายด้วยดี ต้องอาศัยการจัดบริการต่าง ๆ ขึ้นในโรงเรียน บริการเหล่านี้ได้แก่

1. บริการห้องสมุด
2. บริการสอนซ่อมเสริม
3. บริการแนะแนว
4. บริการทางสุขภาพอนามัย
5. บริการจัดอาหารกลางวัน
6. บริการค่านันทนาการ

บริการห้องสมุด

บริการห้องสมุด เป็นบริการที่จำเป็นสำหรับกระบวนการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา เพราะเด็กในระดับประถมศึกษาเป็นช่วงวัยที่ควรมีการปูพื้นฐานด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็ก เป็นต้นว่าการปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยที่จะศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้เด็กได้มีประสบการณ์และความรู้กว้างขวาง ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนของเด็กและชีวิตในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการจัดบริการห้องสมุดโรงเรียน

วาศี ฐานปวงศศานติ (2521 : 102-103) และ วิรัช ศรีสุกฤษณาการ (2525 : 11) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า

ห้องสมุดควรเป็นศูนย์กลางการอ่าน การศึกษาค้นคว้า การฝึกวิจารณ์งานให้แก่แก่นักเรียนและครู เป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ จัดหาหนังสืออ่านประกอบ จัดแนะแนวการอ่านเพื่อให้ นักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านสูง ขึ้นสอนให้นักเรียน เกิดทักษะในการใช้ห้องสมุด ให้รู้จัก รับผิดชอบในการใช้สมบัติส่วนรวม และเป็นศูนย์กลางบริการวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

ธีระวัลย์ สวรรยาธิปต์ (2524 : 28) ได้กล่าวถึงลักษณะของ ห้องสมุดที่ดีไว้ดังนี้

1. มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ได้รับการฝึกอบรมในวิชาบรรณารักษศาสตร์อยู่ประจำ หรืออย่างน้อยที่สุดก็มีความรู้ในคานนี้ทำหน้าที่บรรณารักษ
2. มีหนังสืออุเทศ (Reference Books) เพียงพอแก่ความต้องการของ นักเรียนในระคนั้น ๆ คำราเรียนและหนังสืออ่านประกอบต้องมีให้พอ
3. มีระเบียบการจักรระบบหนังสือ มีที่สำหรับวางหนังสือสะดวกแก่การหยิบและ ค่นควา
4. มีโต๊ะสำหรับอ่านและเขียนพอเพียงแก่จำนวนนักเรียนที่ใช้ห้องสมุด
5. ระบบสำหรับยืมหนังสือควรจะเป็นไปในทางให้ความสะดวกแก่นักเรียนที่ จะยืม มีเครื่องช่วยกระตุ้นให้นักเรียนอยากจะอ่านหนังสือ เช่น การแสดง (display) หนังสือที่เพิ่งไ้รับใหม่ เป็นต้น

บริการสอนซ่อมเสริม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2520 : 10) อ่ำไพ สุจริตกุล (2514 : 141) และ ประคอง สุทธิสาร (2524 : 186) ได้กล่าวถึง ความหมาย และลักษณะของการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า การสอนซ่อม หมายถึง การสอนเพื่อแก้ไขข้อ บกพรองของนักเรียนให้เรียนทันเพื่อนร่วมชั้นหรือทันตามโครงการสอน และการสอนเสริม หมายถึง การสอนนักเรียนที่ฉลาดให้ไ้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ในการพัฒนาตนเองเพื่อ ให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและ ประสมความสำเร็จในการเรียนอย่างค้ำสุดด้วยวิธีการที่ เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน

สาเหตุที่ทำให้การเรียนของเด็กล้มเหลวมีอยู่มากมาย และเป็นเรื่องที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนซึ่งจัดเป็นองค์ประกอบใหญ่ ๆ ได้ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบทางร่างกายหรือชีววิทยา ได้แก่ ความบกพร่องของระบบการทำงานในร่างกาย เช่น การเห็น การได้ยิน การพูดนิคปกติ ระบบประสาททำงานนิคปกติ สุขภาพทั่ว ๆ ไป เป็นต้น
2. องค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ระดับสติปัญญา การรับรู้ การปรับตัวทางอารมณ์และทางสังคม หรือความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง เป็นต้น
3. องค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางครอบครัว สภาพโรงเรียนหลักสูตร วิธีสอนและตัวครู เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าความล้มเหลวในการเรียนของเด็กมาจากสาเหตุต่าง ๆ การที่เด็กเรียนอ่อนหรือเรียนไม่ทันเพื่อน จึงมิใช่เป็นเพราะเด็กมีสติปัญญาต่ำกว่าเด็กอื่นแต่เพียงอย่างเดียว เป็นหน้าที่ของครูจะค้นหาสาเหตุที่แท้จริง แล้วหาวิธีแก้ไขให้เหมาะสมแล้วทำการสอนซ่อมเสริมให้ เด็กทุก ๆ คน ที่ได้รับความล้มเหลวทางการเรียน เรียนไม่เต็มตามที่ควรหรือไม่อาจเรียนได้ตามความสามารถที่แท้จริงของเขา

เด็กที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริมแบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้

1. เด็กเรียนช้า (มี I.Q. ประมาณ 80 - 90)
2. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้เฉพาะอย่าง เช่น การอ่าน การเขียน การคิดเลข การรับรู้ ฯลฯ
3. เด็กฉลาด มีระดับสติปัญญาสูงกว่าเด็กปกติ (I.Q. ประมาณ 120-160)
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
5. เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์
6. เด็กที่ค้อยทางวัฒนธรรมหรือประสบการณ์

(ประคอง สุทศสาร 2526 : 199 - 203)

ก่อนที่จะให้บริการสอนซ่อมเสริมครูจะต้องสืบทราบสาเหตุของปัญหา ที่ทำให้เกิดความล้มเหลวทางการเรียนเสียก่อน เพื่อที่จะสอนซ่อมเสริมได้ถูกต้อง และวางแผนว่าจะจัดการเรียนการสอนได้อย่างไร

การที่จะวินิจฉัยเด็กเข้ารับบริการสอนซ่อมเสริม มีเทคนิคในการวินิจฉัยอยู่

2 อย่างคือ

1. การวินิจฉัยเป็นทางการ มักจะใช้ข้อทดสอบที่เป็นมาตรฐาน
2. การวินิจฉัยอย่างไม่เป็นทางการ มักจะใช้ข้อทดสอบที่ครูทำขึ้นเอง

จากการสังเกตและการบันทึกประจำวัน พฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน สังเกตจากผลงานที่ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือการบ้าน สังเกตจากการอ่านออกเสียงและอ่านในใจ เป็นต้น

บริการสอนซ่อมเสริมที่จัดให้แก่เด็กมีหลักที่ควรคำนึงดังต่อไปนี้

1. ครูจะต้องทราบวิธีการรับรูของเด็กแต่ละคนว่า มีจุดเด่นและจุดค้อยในการรับรู้ทางکانใดบ้าง แล้วป้อนความรู้ในทางเด่นและช่วยสอนซ่อมเสริม หรือแก้ไขในส่วนที่เป็นจุดค้อย

2. เวลาที่ใช้สอนซ่อมเสริมแต่ละครั้งไม่ควรจะนานเกินไป ซึ่งอาจสอนซ่อมเสริมได้ในเวลาเรียน หรือเวลาก่อนเข้าเรียนในตอนเช้า ขณะพักกลางวัน และเวลาหลังเลิกเรียน

3. ใช้วิธีเสริมพลังเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็กขึ้นกับตัวเด็ก พยายามช่วยให้เด็กได้รับผลสำเร็จในการเรียน

4. ควรใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ ไม่ซ้ำกับวิธีเดิมที่เด็กล้มเหลวมาแล้ว และไม่ควรสอนในสิ่งที่รู้แล้วซ้ำอีก

5. วางแผนการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก เพราะเด็กแต่ละคนย่อมมีปัญหาคัดต่างกันไป

6. ติดตามผลการพัฒนาของเด็กอย่างใกล้ชิด ว่ามีพัฒนาการขึ้นมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้วางแผนขั้นตอนต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ครูที่สอนซ่อมเสริมควรมีความรัก เมตตาเด็ก เป็นผู้มีความเข้าใจเด็ก รู้จักนำความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาเด็กมาใช้แก้ปัญหา ครูจะต้องเป็นผู้มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์แจ่มใส ราเริง ไมโกรธง่าย

บริการแนะแนว

ความหมายของการแนะแนว

ควง เกื้อน พิศาลบุตร (2513 : 1) ให้ความหมายว่า การแนะแนวคือ กระบวนการที่จะให้นักเรียนรูของทางที่จะใช้ความสามารถของตนที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมให้มากที่สุด และรู้จักเลือกหรือตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ ใคอย่างฉลาด มีเหตุผลและถูกต้อง นอกจากนั้น การแนะแนวยังช่วยให้นักเรียนใคร่จึกแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใคอย่างเหมาะสม รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ใคเป็นอย่งดีและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมใคอย่างมีความสุข

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2514 : 1) ให้ความหมายว่า การแนะแนวคือ การทำใคคนรู้จักตัวเอง เข้าใจตัวเอง เข้าใจคนอื่นและสิ่งแวดล้อมจนสามารถช่วยตนเองปรับตัวเอง แก้ปัญหา วางแผนชีวิตและพัฒนาตนเองใคอย่างเหมาะสม เพื่อใคบรรลุเป้าหมายประสมความสำเร็จในชีวิต สามารถประกอบอาชีพ มีรายใคหรือมีฐานะทางสังคมตามสมควร

วัชร ทรัพย์มี (2520 : 3) ให้ความหมายว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลใคให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมเพื่อใคเขาสามารถนำตนเองใค

การแนะแนวการศึกษาช่วยนักเรียนใคทั้งในค่านปรับปรุง แก้ไข และป้องกันสามารถช่วยใคการเรียนของนักเรียนใคดีขึ้น และมีความสุขใคการเรียนมากขึ้น ช่วยใคนักเรียนปรับตัวใคให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใคโรงเรียน ช่วยใคในเรื่องการแบ่งเวลา ตลอดจนวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียน (ควง เกื้อน พิศาลบุตร, 2513 : 19)

วิธีการจัดบริการแนะแนวการศึกษาใคโรงเรียนประถมศึกษา

การจัดบริการแนะแนวการศึกษาใคโรงเรียนประถมศึกษา ทำใคใคโดย

1. ประมุขใคให้ใคนักเรียน เข้าใจหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล เพื่อใคให้นักเรียนเตรียมตัวเรียนอย่งมีประสิทธิภาพ
2. จัดป้ายสนเทศ
3. บริการทดสอบความถนัด ผลสัมฤทธิ์ทางกรเรียน

4. จักให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับการเสริมความรู้ในสิ่งที่ควรทราบ เช่น การปรับปรุงนิสัยและการปฏิบัติตนที่ดี เช่น จัดตารางเวลาเพื่อคู้หนังสือและทำการบ้าน อย่างสม่ำเสมอ การจัดงาน เทคนิคการทอหนังสือ การเขียนรายงาน การใช้ห้องสมุด เป็นต้น

5. จักให้กิจกรรมในเวลาเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร สนับสนุนให้นักเรียน ทั้งชุมนุมต่าง ๆ ซึ่งเป็นชุมนุมทางวิชาการ เช่น ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมภาษาไทย

แนวการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

ในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาเริ่มแรกจะต้องมีการเตรียม พื้นฐานทางจิตใจของบุคลากรในโรงเรียน ครูใหญ่จะต้องเห็นความสำคัญและความจำเป็น ของการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนแล้วพยายามประชาสัมพันธ์ให้คณะครูในโรงเรียน เกิดศรัทธาในบริการแนะแนว เมื่อคณะครูมีความพร้อมจึงจะจัดบริการแนะแนวใน โรงเรียนได้

ดวงเดือน พิศาลบุตร (2513 : 13-19) กล่าวว่า การริเริ่มบริการแนะแนว ควรเริ่มที่ครูใหญ่ เพราะครูใหญ่มีอำนาจในการบริหาร การขอความร่วมมือจากคณะครู ในโรงเรียน ครูใหญ่ย่อมทำได้ดีกว่าครูอื่น ๆ ในโรงเรียน

สำหรับการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2516 : 27-28) ให้ข้อเสนอแนะว่า

1. ควรจัดบริการต่าง ๆ ให้ต่อเนื่องกันไปตลอดทั้งปี
2. ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียน เพราะจะช่วยให้ได้รับความสะดวกในการขอความร่วมมือ ควรจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนบ่อย ๆ รับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนด้วย
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นระหว่างบ้านกับโรงเรียน หรือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การสร้างความเข้าใจอันดีนี้อาจใช้วิธีการ แยกแยะผลงาน แจกข่าวสารให้ทราบ คอยสนทนากันอย่างเป็นกันเอง หรือนักพบปะสังสรรค์กันบ้างแล้วแต่กรณี
4. ก่อนจัดบริการต่าง ๆ ควรประชาสัมพันธ์ให้ครูทุกคนทราบและเกิดศรัทธา ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการมอบหมายงานให้ทำหรือขอความร่วมมือ

5. ในการจัดบริการทุกอย่าง ครูใหญ่ควรจะรับผิดชอบในส่วนดีและส่วนเสียของบริการนั้น และจะต้องวางโครงการประเมินผลงานของแต่ละบริการด้วย

บริการทางสุขภาพอนามัย

บริการด้านสุขภาพอนามัยก็คือการช่วยเหลือส่งเสริม การดำรงไว้ซึ่งสภาพทางกายและทางจิตเพื่อการปรับปรุงให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี (สุมิตร คุณานุกร และคณะ 2519 : 87)

ความมุ่งหมายทั่วไปของการตรวจสุขภาพและอนามัยคือ

1. ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก และให้เด็กสนใจต่อการอนามัยของตนให้มากขึ้น
2. ช่วยส่งเสริมสุขนิสัยให้ติดตัวอยู่เรื่อย ๆ ไป เพื่อจะได้มีชีวิตยืนนาน
3. ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเรื่องสภาพทางอนามัย และความต้องการของเด็ก
4. ช่วยให้โรงเรียนเข้าใจถึงสภาพอนามัยของเด็ก เพื่อที่จะให้โรงเรียนจัดโครงการต่าง ๆ ให้สนองความต้องการของเด็ก
5. ช่วยสร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการแพทย์ให้แก่เด็ก เพื่อที่จะให้เด็กกล้าไปหาแพทย์ในโอกาสต่อไป
6. ช่วยให้เด็กเข้าใจและรู้จักคุณค่าของอาชีพแพทย์ เทคนิคพื้นฐานที่สำคัญของอาชีพแพทย์ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้อันเป็นพื้นฐานในการบำบัดรักษา
7. ช่วยค้นหาสิ่งบกพร่องต่าง ๆ ที่จะทำให้เด็กเกิดอาการผิดปกติ
8. ช่วยค้นหาลักษณะที่เปลี่ยนแปลงทางสุขภาพของเด็กแต่ละคน

งานในการให้บริการด้านสุขภาพและอนามัยที่โรงเรียนควรจัดทำมีดังต่อไปนี้

1. จัดการตรวจสุขภาพทั่วไปของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน เช่น ตรวจตา หู ฟัน ฯลฯ
2. จัดให้มีการปลูกฝี ฉีดยา ในเวลาที่มีโรคติดต่อระบาดขึ้น
3. จัดทำระเบียบนสะสมทางสุขภาพ และอนามัยของนักเรียน
4. คุดูแลรักษาการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ การปฐมพยาบาล

ความรับผิดชอบของครู เกี่ยวกับบริการด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่

1. ตรวจสุขภาพทั่ว ๆ ไปของเด็กเป็นประจำทุกวัน เช่น ตรวจฟัน เล็บ
นม เป็นต้น
2. สังเกตอาการผิดปกติทางร่างกายของเด็ก เช่น การหงไม่โต สายตาไม่ดี
อารมณ์ไม่ดี
3. ส่งนักเรียนที่มีอาการผิดปกติไปหาแพทย์
4. ให้ความร่วมมือกับพยาบาล และนายแพทย์
5. ส่งเสริมให้เด็กปฏิบัติสุขนิสัย และให้มีทัศนคติที่ดีทางอนามัยจนแสดง
ออกเป็นนิสัย

การจัดบริการทางสุขภาพอนามัยในโรงเรียนส่วนใหญ่ มักจะประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายทำให้การจัดบริการไม่ได้ผลเท่าที่ควร ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2520 : 259-264) พบว่า

1. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ขาดความรู้ทางด้านสุขภาพอนามัย และที่สำคัญคือ
มีปัญหาทางการเงิน ต้องทำงานจนไม่มีเวลาสนใจในเรื่องสุขภาพของบุตรหลาน
เป็นผลให้บริการทางสุขภาพอนามัยที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนดำเนินไปไม่ค่อยต่อเนื่อง
เพราะจะให้นักเรียนปฏิบัติเฉพาะอยู่ที่โรงเรียนเท่านั้นไม่ได้ แต่จะต้อนนำไปปฏิบัติที่บ้านด้วย
จึงจะได้ผลเต็มที่และการปฏิบัติที่บ้านนั้นควรจะได้มีผู้ปกครองดูแลด้วยมิฉะนั้นนักเรียนจะ
ปล่อยปละละเลย
2. โรงเรียนขาดแคลนเงินในการดำเนินงานและครูบางคนยังขาดความรู้
ด้านสุขภาพอนามัยจึงจัดบริการไม่ได้ดีเท่าที่ควร และไม่สามารถเผยแพร่ความรู้ทาง
ด้านสุขภาพอนามัยให้แพร่หลายได้
3. โรงเรียนไม่มีสถานที่สำหรับให้นักเรียนออกกำลังกาย ซึ่งทำให้มีผลต่อ
สุขภาพทางกาย ทางจิตใจ และทางสังคม

บริการจัดอาหารกลางวัน

การจัดอาหารกลางวันเป็นโครงการหนึ่งของโครงการพัฒนาคุณภาพการประณม
ศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประณมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผลของการดำเนินงานจะ
ทำให้นักเรียนได้มีอาหารกลางวันรับประทานที่โรงเรียนโดยพัฒนารูปแบบและแผนการ

การจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนอาจจัดได้หลายแบบแล้วแต่ความเหมาะสมของโรงเรียน เกรียงศักดิ์ อุทโยธา (2528 : 59-60) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดอาหารกลางวันดังนี้

1. จัดโดยไม่ต้องจ่ายเงิน นั่นคือโรงเรียนให้เด็กนำข้าวห่อมารับประทานร่วมกันที่โรงเรียนโดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดสถานที่ จัดกลุ่มให้นักเรียนรับประทานร่วมกันที่โรงเรียน

2. จัดโดยอาศัยเงิน (เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินที่โรงเรียนจัดหา ฯลฯ) การจัดประเภทนี้มีหลายรูปแบบ เช่น

2.1 นักเรียนนำข้าวห่อมาโรงเรียนแล้วมารับบริการอาหารที่โรงเรียนจัดให้

2.2 ให้บุคคลภายนอกมาจัดทำ จัดจำหน่าย โดยโรงเรียนกำหนดคุณภาพอาหารให้ถือปฏิบัติ และโรงเรียนได้รับผลประโยชน์จากการจำหน่ายอาหารนั้น

2.3 โรงเรียนจ้างบุคคลภายนอกมาจัดทำ มาปรุงอาหารตามที่โรงเรียนกำหนดโดยคณะกรรมการแต่ละวันเป็นผู้จัดหาวัสดุ ผู้จำหน่าย โดยผู้ปรุงอาหารมีหน้าที่ปรุงเท่านั้น

2.4 ครูเพียงคนเดียวเป็นผู้ทำโดยตลอดรวมทั้งขายเองด้วย

2.5 ครูคนหนึ่งเป็นผู้จัดซื้ออาหาร จัดทำเองโดยตลอด แต่การจัดจำหน่ายให้คณะกรรมการครูวันละ 2-3 คน ผลิตเปลี่ยนกันเข้ามาควบคุมจำหน่าย

2.6 การจัดทำในรูปคณะกรรมการครูวันละ 2-3 คน อาจมีนักเรียนและภารโรงเข้าร่วมด้วย

ปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดบริการอาหารกลางวัน ที่พบมีดังนี้คือ

1. ไม่มีสถานที่ประกอบอาหารโดยเฉพาะ ที่นั่งรับประทานอาหารมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

2. วัสดุและเครื่องใช้ในการประกอบอาหารมีน้อยไม่พอใช้

3. ชาคบุคคลากรที่จะรับผิดชอบงานด้านนี้ โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีครูจำนวนน้อย

4. เงินทุนมีไม่เพียงพอ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดแล้วขาดทุนในที่สุดทุนก็หมดไป ไม่สามารถจะหาเงินส่วนอื่นมาสำรองได้ ทางโรงเรียนจึงมีความต้องการค้ำเงินและอุปกรณ์เป็นจำนวนมาก(สาหร่าย แดงนาวา 2527 : 44)
5. การคมนาคมไม่สะดวก ค่าพาหนะในการซื้ออาหารมาจัดทำแพงมาก
6. ผลิตผลประโยชน์กับผู้บริโภคที่กินซึ่งต้องการขายอาหารเอง
7. ชาคน้ำเพราะบางโรงเรียนอยู่ในที่กั้นคาน
8. ในกรณีที่นักเรียนนับถือศาสนาอิสลามผู้ปกครองส่วนใหญ่จะไม่ยอมให้นักเรียนรับประทานอาหารที่ผู้ทำมิไคเป็นมุสลิม
9. บางโรงเรียนดำเนินการไปแล้วเกิดปัญหาหน้าท่วมครัวและโรงอาหาร ทำให้จัดบริการขาดตอนไป (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร 2524 : 3)

บริการค้ำเงินนันทนาการ

สุชาติ โสมประยูร (2523 : 162) ได้กล่าวถึงความหมายของนันทนาการว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลเลือกกระทำด้วยความสมัครใจและสนใจในเวลาว่าง โดยมีได้หวังจากการกระทำนั้นนอกจากความสนุกสนานเพลิดเพลินพึงพอใจ และจะต้องเป็นการกระทำในทางสร้างสรรค์

จรวบ แก่นวงษ์คำ (2523 : 26) มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ในการจัดนันทนาการในโรงเรียนคือ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ทางค้ำเงินนันทนาการ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มีทักษะในการทำกิจกรรม และต้องการให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดีงามให้ดีขึ้น

ภาควิชาพลศึกษา คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2526 : 1) ได้แบ่งกิจกรรมนันทนาการออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. กิจกรรมนันทนาการที่ต้องใช้แรงงาน (active recreation) เช่น การเล่นกีฬาต่าง ๆ
2. กิจกรรมนันทนาการที่ไม่ต้องใช้แรงงาน (passive recreation) เช่น การฟังดนตรี

สุชาติ โสมประยูร (2523 : 163) และ สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2525 : 256 - 257) ได้กล่าวถึงรายละเอียดของกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภทไว้ดังนี้

1. การฝีมือหรือหัตถกรรม เช่น การวาดภาพ ปั้น แกะสลัก จักสาน เย็บปัก ถัก ร้อย ประติมากรรมดอกไม้
2. นาฏกรรม เช่น การลีลาศ รำวง การเล่นพื้นเมือง กิจกรรมเข้าจังหวะ
3. ดนตรี เช่น การฟังเพลง ร้องเพลง
4. การเล่นเกมและกีฬาต่าง ๆ เช่น หมากรูก ตะกร้อ วายน้ำ ฟุตบอล รวมทั้งการชมเกมและกีฬาต่าง ๆ ด้วย
5. งานอดิเรก เช่น สะสมแสตมป์ สะสมเหรียญ เลี้ยงปลา ถ่ายรูป
6. หัตถศึกษา เช่น การไปชมและศึกษานามิประเทศ โบราณสถาน โบราณวัตถุ
7. ศิลปะทางภาษา เช่น การอ่านหนังสือต่าง ๆ การเขียนบทความ

การฟังวิทยุ

8. กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราวเพื่อพบปะสังสรรค์
9. กิจกรรมพิเศษ ได้แก่ กิจกรรมที่นอกเหนือจากที่กล่าวแล้ว เช่น การเล่นสงกรานต์ การเที่ยวงานวัด

การกีฬาและนันทนาการ เป็นกิจกรรมพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์โดยเฉพาะสำหรับเด็ก ๆ เพื่อสร้างสรรคความพร้อมและพัฒนาการทางร่างกาย เป็นการเรียนรู้ การปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม โรงเรียนมีหน้าที่โดยตรงในการให้การศึกษารวมถึงสอนนักเรียนให้มีความรู้ ซึ่งการสอนตามหลักสูตรอย่างเดียวไม่สามารถจะตอบสนองต่อเป้าหมายของการศึกษาได้ เพราะธรรมชาติของคนเราต้องมีการเล่น การพักผ่อนหย่อนใจ สลับกันไปกับการเรียน ครูจึงจะต้องช่วยแนะนำส่งเสริมนักเรียนให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการร่วมทำกิจกรรมกีฬาและนันทนาการที่มีทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน (นิคม ทาแดง 2523 : 118)

(10) ความสัมพันธ์กับชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชน เข้าใจการดำเนินงานและความต้องการของโรงเรียน ในขณะเดียวกัน ก็จะช่วยเจ้าหน้าที่ทางการศึกษา ผู้ปกครองและผู้เสียภาษีอื่น ๆ คัดสินใจดูว่าต้องการให้โรงเรียนพัฒนาเด็กอย่างไร
วิไลวรรณ วิทย์โรจน์ (2525 : 223)

ทางคำ สุพิชญา ชีระกุล (2522 : 48) ได้กล่าวถึงความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า หมายถึง การบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน การร่วมกันกำหนดความมุ่งหมายและนโยบายของโรงเรียน ตลอดจนการร่วมมือพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนเพื่อชุมชน

กล่าวโดยสรุป การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง วิธีการหรือแนวทางต่าง ๆ ที่โรงเรียนใช้เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในเขตนั้น ๆ

ความมุ่งหมายในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1. เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งในโรงเรียนและชุมชนให้เกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่ายคือ ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในค่านิยม คติปล วัฒนธรรมแก่ชุมชน
 2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนในการวางเป้าหมายกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา เพื่อฝึกบุคคลให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและสังคม
 3. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีทัศนคติและมีแนวทางที่ตรงกันในการพัฒนาการศึกษาและชุมชน
 4. เพื่อเป็นหนทางในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจากชุมชน
- การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความหมายเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้ได้ผลดีที่สุด และใช้ผลที่ได้จากการศึกษานั้นเป็นประโยชน์ต่อชุมชนด้วย

วิธีสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

วิธีการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น อาจทำได้หลายรูปแบบหรือหลายวิธีการดังต่อไปนี้

สุพิชญา ชีระกุล (2522 : 54-59) ได้เสนอแนะแนวทางปฏิบัติในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. ศึกษาชุมชนโดยละเอียด เช่น โครงสร้าง วัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สภาพทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร ความต้องการ เป็นต้น

2. จัดรายการประชาสัมพันธ์แก่ชุมชน โดยเผยแพร่กิจการทางสื่อมวลชนหรือจัดทำวารสาร หนังสือพิมพ์โรงเรียน

3. ออกเยี่ยมเยือนชุมชนโดยทำอย่างปกติ สม่ำเสมอและทั่วถึง

4. จัดให้มีกรรมการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้มีส่วนรับผิดชอบและเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน

5. จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ กิจกรรมประเภทที่นำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน นำโรงเรียนออกสู่ชุมชนและร่วมกิจกรรมฉับพลันหน่วยงานอื่น

6. ให้บริการแก่ชุมชน ได้แก่ อาคาร สถานที่ เครื่องใช้ บุคลากรของโรงเรียนและความรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

1. งานวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

พ.ศ. 2514 เสรี เจริญศิริ (2514 : 8-28) ได้ทำการวิจัยหามาตรฐานโรงเรียนตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อต้องการทราบว่าโรงเรียนเทศบาลส่วนใหญ่อยู่ในมาตรฐานใด และเป็นประโยชน์ในการวางแผนงานปรับปรุงการบริหารและวิชาการโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียน 50 โรงเรียน ใช้วิธีประเมินโดยการให้คะแนนไปตามลำดับคุณภาพ เริ่มจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ผลของการวิจัยปรากฏว่า

1. คำนวณอาคารสถานที่และอุปกรณ์ สามารถอำนวยความสะดวกในด้านการเรียนการสอนในลักษณะที่สามารถให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2503 ได้ แม้ว่าอุปกรณ์ในบางส่วนบางอย่างไม่ค่อยจะเพียงพอกับความต้องการเท่าไรนัก

2. ด้านการบริหารโรงเรียน อยู่ในลักษณะคล่องตัวพอสมควร

3. ด้านการเรียนการสอน อยู่ในลักษณะที่พึงพอใจปานกลาง คือการสอนของครูนั้น ทำให้เด็กมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี แต่ในด้านการเรียนการสอนนี้ก็มีสิ่งที่น่าสนใจอยู่มากคือ การสอนวิชาต่าง ๆ เช่น วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ และอื่น ๆ ยังขาดกิจกรรมที่จะต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและประสบการณ์อยู่มาก ทั้งนี้เพราะอุปกรณ์การสอนยังไม่ค่อยจะเพียงพอ

4. ด้านการจัดบริการและความร่วมมือกับชุมชนนั้น อยู่ในลักษณะปานกลาง กล่าวคือ ในด้านการจัดบริการแก่ครูและนักเรียนนั้นมีช่างพอสมควร ครูและนักเรียนสามารถที่จะสอนและเรียนได้ดีในลักษณะปานกลาง และเนื่องจากโรงเรียนเทศบาลส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในที่คึกคักของวัด ดังนั้น กับชุมชนนั้นมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2519 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2517 เพื่อจัดอันดับมาตรฐานของโรงเรียนเอกชน จำนวน 2,608 โรงเรียน โดยใช้แบบสำรวจที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นและผลปรากฏว่า

1. โรงเรียนเอกชนที่อยู่ในระดับมาตรฐานดี 315 โรงเรียน (ร้อยละ 15.70) ระดับมาตรฐานปานกลาง 1,290 โรงเรียน (ร้อยละ 64.31) และระดับมาตรฐานพอใจ 401 โรงเรียน (ร้อยละ 19.99)

2. โรงเรียนเอกชนที่อยู่ในระดับมาตรฐานดีส่วนมากอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเมื่อคิดเทียบกับโรงเรียนในต่างจังหวัดแล้วจะอยู่ในอัตราส่วน 23 : 12 โรงเรียนเอกชนที่อยู่ในระดับมาตรฐานปานกลาง ส่วนมากจะเป็นโรงเรียนในต่างจังหวัด ซึ่งเมื่อคิดเทียบกับโรงเรียนในกรุงเทพมหานครแล้ว จะอยู่ในอัตราส่วน 59 : 67 โรงเรียนเอกชนที่อยู่ในระดับมาตรฐานพอใจส่วนมากจะเป็นโรงเรียนในต่างจังหวัด ซึ่งเมื่อคิดเทียบกับโรงเรียนในกรุงเทพมหานครแล้ว จะอยู่ในอัตราส่วน 18 : 2

3. โรงเรียนเอกชนที่อยู่ในระดับมาตรฐานดี สมควรให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้เกินกว่า 1,200 บาท มี 13 โรงเรียน (ร้อยละ 0.65)

4. โรงเรียนเอกชนแต่ละโรงเรียนมีจุดยกพร้อมในคานาโตบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการนิเทศการศึกษา

ฝ่ายควบคุมมาตรฐานการประถมศึกษา กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำการวิจัยและรายงานผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาประจำปี พ.ศ. 2517 (2520 : 1-9) จำนวนทั้งสิ้น 5,352 โรงเรียน โดยจำแนกผลการประเมินออกเป็น 5 ระดับคือ ดีมาก ดี ปานกลาง ควรปรับปรุงและควรแก้ไข แล้วจะมีรูปแบบใกล้เคียงกับการแจกแจงปกติทั้ง 5 หมวด ผลปรากฏดังนี้ สภาพทั่วไปของโรงเรียนกลุ่มนี้มีโรงเรียนคุณภาพดีมาก 129 โรงเรียน (ร้อยละ 2.4) ดี 676 โรงเรียน (ร้อยละ 12.63) พอใช้ 3,757 โรงเรียน (ร้อยละ 70.20) ควรปรับปรุง 676 โรงเรียน (ร้อยละ 12.63) และควรแก้ไข 114 โรงเรียน (ร้อยละ 2.16) ซึ่งจำแนกตามลักษณะด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. อาคารสถานที่และอุปกรณ์มีคุณภาพดีมาก 137 โรงเรียน (ร้อยละ 2.56) ดี 710 โรงเรียน (ร้อยละ 13.27) พอใช้ 3,634 โรงเรียน (ร้อยละ 67.90) ควรปรับปรุง 113 โรงเรียน (ร้อยละ 14.16) และควรแก้ไข 113 โรงเรียน (ร้อยละ 2.11)
2. การบริหารโรงเรียน มีคุณภาพดีมาก 104 โรงเรียน (ร้อยละ 1.94) ดี 710 โรงเรียน (ร้อยละ 13.27) พอใช้ 3,759 โรงเรียน (ร้อยละ 70.24) ควรปรับปรุง 638 โรงเรียน (ร้อยละ 11.92) และควรแก้ไข 141 โรงเรียน (ร้อยละ 2.63)
3. การเรียนการสอนมีคุณภาพดีมาก 123 โรงเรียน (ร้อยละ 2.29) ดี 656 โรงเรียน (ร้อยละ 12.25) พอใช้ 3,780 โรงเรียน (ร้อยละ 70.63) ควรปรับปรุง 660 โรงเรียน (ร้อยละ 12.33) และควรแก้ไข 134 โรงเรียน (ร้อยละ 2.50)
4. การบริการและการร่วมมือกับชุมชน มีคุณภาพดีมาก 139 โรงเรียน (ร้อยละ 2.60) ดี 664 โรงเรียน (ร้อยละ 12.40) พอใช้ 3,720 โรงเรียน (ร้อยละ 68.51) ควรปรับปรุง 680 โรงเรียน (ร้อยละ 12.71) และควรแก้ไข 149 โรงเรียน (ร้อยละ 2.78)

สุกิตติ บุญเอก (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพโรงเรียนประชาบาลที่เด่น ในจังหวัดภาคกลางของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพโรงเรียนประชาบาลที่เด่นในจังหวัดภาคกลางของประเทศไทยในหมวดต่าง ๆ 4 หมวด คือ อาคารสถานที่และอุปกรณ์ การบริหารโรงเรียน การเรียนการสอน และความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน และเปรียบเทียบโรงเรียนประชาบาลที่เด่นที่เป็นโรงเรียนชุมชนกับโรงเรียนประชาบาลที่เด่นที่ไม่เป็นโรงเรียนชุมชน

ผลการวิจัยปรากฏว่าสภาพโรงเรียนประชาบาลที่เด่น ประเมินได้ดังนี้
หมวดอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ที่ตั้งและบริเวณโรงเรียนตกแต่งได้อย่าง
เหมาะสม ห้องเรียนและอาคารเรียนสะอาดเรียบร้อย ส่วนส่วนที่มีสภาวะมีกลิ่นเหม็น
ห้องอุปกรณ์ มีอุปกรณ์น้อย

หมวดการบริหารโรงเรียน การบริหารอยู่ในระดับที่มากที่สุดในด้านการจัด
เก็บรักษาเอกสาร มีข้อมูลและสถิติไว้เป็นปัจจุบัน จัดรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็กเรียน
ทั้งในและนอกบริเวณโรงเรียน ดูแลเอาใจใส่นักเรียนในด้านการรับประทานอาหาร
ที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ เกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาความดี ความชอบ
การสนับสนุนครูให้ศึกษาความรู้เพิ่มเติม ส่วนการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือการให้
นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกระเบียบขอมังคัมของโรงเรียน และการบริการแนะแนว
แก่นักเรียน

หมวดการเรียนการสอน โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมทั้ง ทุก อ่าน และเขียน
อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนส่งเสริมอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่น
มาใช้เป็นสื่อการสอน กิจกรรมที่ให้นักเรียนเอาประสบการณ์จากการเรียนคณิตศาสตร์ไปใช้
ในชีวิตประจำวัน

หมวดความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชน โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมด้าน
ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนอยู่ในระดับน้อย และกิจกรรมที่โรงเรียนไม่เคยทำเลย
เช่น การเชิญผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในท้องถิ่นมาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจกรรม
ของโรงเรียน หรือนำความคิดของผู้ปกครองมาปรับปรุงกิจกรรมของโรงเรียน

ส่วนการเปรียบเทียบโรงเรียนประชาบาลที่เด่นที่เป็นโรงเรียนชุมชนกับไม่เป็น
โรงเรียนชุมชนพบว่า สภาพของโรงเรียนทั้ง 2 ไม่มีความแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
ที่กล่าวมาแล้ว

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวม
ความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่มีต่อการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษา
ในต่าง ๆ ไว้ดังนี้

สิทธิชัย รอดเคษา (2520 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ ประสิทธิภาพทางการศึกษาระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กับของเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพทางการศึกษาระหว่าง โรงเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับของเทศบาลไม่แตกต่างกัน ความสูญเสียทางการศึกษาเนื่องจากนักเรียนซ้ำชั้น และออกกลางคันในโรงเรียนขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดต่ำกว่าโรงเรียนของเทศบาล ค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไปเนื่องจากนักเรียนซ้ำชั้น และออกกลางคันของนักเรียนรุ่นปีการศึกษา 2509, 2510 และ 2511 รวมกันทั้งสิ้น เท่ากับ 660,085 บาท สาเหตุที่สำคัญที่นักเรียนซ้ำชั้น ได้แก่ ผู้ปกครองไม่สนใจในการศึกษา สาเหตุอื่น ๆ ได้แก่ ผู้ปกครองยากจน นักเรียนสุขภาพไม่ดีและเรียนอ่อน การสอนของครู ไม่ต่อเนื่องกัน นักเรียนออกกลางคันมากที่สุด มีสาเหตุมาจากความยากจนของครอบครัว เด็กออกไปช่วยผู้ปกครองทำงาน ครูส่วนมากมีความเห็นว่า วิธีแก้ปัญหาให้นักเรียนซ้ำชั้น ควรจะเน้นการสอนวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มากกว่า วิชาอื่น และควรมีการอบรมครูประจำการเพื่อปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

แสง นิมน์ย (2520 : บทคัดย่อ) วิจัยศึกษาเกี่ยวกับมโนทัศน์ของชาวชนบท เกี่ยวกับการประถมศึกษา ใ้กลุ่มตัวอย่างประชากรในชนบทจังหวัดลพบุรี ไม่จำกัดเพศ ความรู้ อาชีพ (ยกเว้นครู) อายุ 15 ปีขึ้นไป ได้ผลการวิจัยดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นความสำคัญของการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ในด้านการบริหารและ ดำเนินการประถมศึกษาชาวชนบทต้องการให้รัฐบาลจัดตั้งโรงเรียนและดำเนินการต่าง ๆ ร่วมกับประชาชน ให้ทุกคนได้รับประโยชน์จากโรงเรียน ส่วนครูนั้น กลุ่มตัวอย่างประชากร เห็นว่าครูต้องมีความรู้ความสามารถในตำแหน่งและต้องรู้เรื่องเกษตรกรรม วัฒนธรรมใน สังคมมีบุคลิกภาพที่เข้ากับเด็กและชาวบ้านได้ดี ในด้านการศึกษาการสอน กลุ่มตัวอย่างให้ เน้นความรู้ควบคู่กับความประพฤติเน้นปฏิบัติให้มาก ๆ และให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ให้รู้จักคิดและแก้ปัญหาและควรร่วมมือกับทางบ้านด้วย

พรทิพย์ รัตนวิเชียร (2521 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคาดหวัง ของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม โดยนำแบบสอบถามไปใช้กับตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียน สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2521 ทั้งหมดจำนวน 236 คน ผลการศึกษพบว่า

1. ความคาดหวังของผู้ปกครองในการจัดโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุก ๆ ด้าน
2. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุก ๆ ด้าน
3. ความคาดหวังและความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงของผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นด้านการเรียนการสอน กับด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ซึ่งแตกต่างกัน ดังนี้
 - 3.1 ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติจริงเกี่ยวกับด้านการเรียนการสอนส่วนใหญ่มากกว่าที่คาดหวังไว้
 - 3.2 ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติจริงเกี่ยวกับด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ส่วนใหญ่น้อยกว่าที่คาดหวังไว้

กรมวิชาการ (2522 : 51) ได้ทำการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้รับข้อเสนอแนะและการแสดงความคิดเห็นจากผู้บริหารการศึกษา เกี่ยวกับปัญหาของโรงเรียนพลสรุปได้ดังนี้

1. ในด้านงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ เช่น งบประมาณการก่อสร้างอาคารเรียน ค่าซ่อมแซมอาคาร ค่าวัสดุอุปกรณ์ เสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขความล่าช้าในการจ่ายเงินงบประมาณ
2. ในด้านบุคลากร ควรเพิ่มอัตราครูวิชาศิลปศึกษา ทดถศึกษา พลศึกษา ภารโรง และมีปัญหาครูที่บรรจุใหม่ถูกส่งตัวไปช้ามามาก
3. ในด้านวิชาการมีความต้องการให้จัดอบรมครูที่ใช้หลักสูตรใหม่ ก้าวทันผลการบริการ และการจัดบริการแนะแนว การจัดศึกษานิสิตออกไปเยี่ยมโรงเรียนเพื่อรับทราบปัญหาควรมีสศึกษานิสิตประจำทุกเขต ควรจัดให้มีศูนย์วิชาการทุกเขต และควรส่งครูไปศึกษาต่อหรือดูงานทั้งในประเทศและนอกประเทศ
4. ในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน มีความต้องการให้เพิ่มปริมาณด้านอุปกรณ์การสอน ด้านวิทยาศาสตร์ พลาสมา คีฬา เครื่องรับโทรทัศน์และวิทยุให้มากขึ้น รวมทั้งจัดให้มีการอบรมครูให้รู้จักทำและรู้จักใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย

5. ในด้านอาคารสถานที่และบริเวณปรากฏว่า อาคารสถานที่ยังไม่เหมาะสม ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เช่น อาคารเรียน โรงฝึกงาน บ้านพักครู ส้วม โรงอาหาร ห้องประชุม สนาม รั้วโรงเรียน ไฟฟ้าและถนน และบางรายได้ช่วยแก้ไขปัญหาน้ำท่วม บริเวณโรงเรียน

6. ในด้านการจัดบริการต่าง ๆ ควรจัดให้มีบริการแนะแนว บริการสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน น้ำดื่มน้ำใช้ สถานพยาบาลศรุกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะการจัดยานพาหนะเดินทางไปโรงเรียนและค่าเช่าบ้าน

ใน พ.ศ. 2524 ชีระวัลย์ สวรรยาธิติ (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอกมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนทั้งในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอก ค่าเนื้องานด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี

2. ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นในมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนในเขตการศึกษาชั้นในค่าเนื้องานด้านบุคลากรอยู่ในระดับดี แต่ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นนอกมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนในเขตการศึกษาชั้นนอกค่าเนื้องานด้านบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอกมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนทั้งในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอก ค่าเนื้องานด้านอุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับดี

4. ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นในมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนในเขตการศึกษาชั้นในค่าเนื้องานด้านกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับดี แต่ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นนอกมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนในเขตการศึกษาชั้นนอกค่าเนื้องานด้านกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

5. ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอกมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนทั้งในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอก ค่าเนื้องานด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับดี

6. ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอกมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนทั้งในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอกดำเนินการด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับดี

7. ผู้ปกครองในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอกมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนทั้งในเขตการศึกษาชั้นในและเขตการศึกษาชั้นนอกดำเนินการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในระดับปานกลาง

สมาคมและมูลนิธิ

ความหมายของสมาคมและมูลนิธิ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ให้ความหมายของสมาคมและมูลนิธิไว้ดังนี้

มาตรา 1274 "อันว่าสัญญาตั้งสมาคมนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลหลายคนตกลงเข้ากันเพื่อทำการอันใดอันหนึ่งร่วมกัน อันมิใช่เป็นการหาผลกำไรแบ่งปันกัน"

มาตรา 81 "มูลนิธินั้นได้แก่ทรัพย์สินอันจกสรรไว้เป็นแผนกเพื่อบำเพ็ญทาน การศาสนา วิทยาศาสตร์ วรรณคดีหรือเพื่อสาธารณประโยชน์อื่น ๆ และไม่ได้หมายกำไร (สุรพล ไชยเสนา 2531 : 45)

การขออนุญาตจัดตั้งสมาคมและมูลนิธิ

ผู้ประสงค์จะขออนุญาตจัดตั้งสมาคมหรือมูลนิธิ ต้องยื่นเรื่องราวพร้อมเอกสารประกอบอย่างละ 3 ชุด ดังต่อไปนี้

สมาคม

1. คำร้องขอจดทะเบียนใบอนุญาต (แบบ ว.ช.1)
2. ข้อมังคัมสมาคม
3. รายงานการประชุมผู้เริ่มการ
4. หนังสืออนุญาตให้ใช้สถานที่ตั้งสมาคม
5. แผนที่ตั้งสมาคม
6. เอกสารอื่น ๆ เมื่อเจ้าหน้าที่ร้องขอ เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน ภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ออกเอกสารในข้อ 1-5 สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

มูลนิธิ

1. คำร้องขอจดทะเบียนใบอนุญาต (แบบ ว.ช.1)
2. ทราสารมูลนิธิ
3. หนังสือรับรองการเงินจากธนาคารไม่น้อยกว่า 200,000 บาท โดยระบุผู้มีอำนาจสั่งจ่ายชัดเจน
4. หนังสือคำมั่นสัญญา
5. รายงานการประชุมผู้เริ่มการ
6. แผนที่ตั้งมูลนิธิ
7. หนังสืออนุญาตให้ใช้สถานที่ตั้งมูลนิธิ
8. บัญชีรายชื่อ ที่อยู่ อาชีพและตำแหน่งของคณะกรรมการชุดแรก
9. เอกสารอื่น ๆ เมื่อเจ้าหน้าที่ร้องขอในกรณีจำเป็น เช่น สำเนาพินัยกรรม โฉนดที่ดิน สำเนาทะเบียนบ้าน ภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 8 แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ออกตามความในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2485 สภาวัฒนธรรมแห่งชาติขอขอมิบังคับว่าด้วยการควบคุมสมาคมและองค์การต่าง ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับงานของสภาวัฒนธรรมไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. สมาคมและองค์การต่าง ๆ ต้องไม่ดำเนินงานอย่างใด ๆ อันจะเป็นทางนำความเสื่อมเสียมาสู่วัฒนธรรมของชาติ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

ข้อ 2. สมาคมและองค์การต่าง ๆ ต้องดำเนินการทุกทางในอันที่จะบำรุงส่งเสริมและเชิดชูวัฒนธรรมแห่งชาติและต้องพยายามหาวิธีแนะนำให้สมาชิกหรือบุคคลในสมาคม หรือองค์การนั้นปฏิบัติตามวัฒนธรรมของชาติโดยพร้อมเพรียงกัน

ข้อ 3. สมาคมและองค์การต่าง ๆ ต้องช่วยเหลือและให้ความร่วมมือแก่สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ในกิจการอันเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาติ เท่าที่สามารถทำได้ในเมื่อได้รับคำร้องขอเช่นนั้น

ข้อ 4. ถ้าปรากฏว่ากรรมการหรือสมาชิกคนใดไม่ปฏิบัติตามวัฒนธรรมของชาติ ด้้วยความบริสุทธิ์ใจ ให้สมาคมหรือองค์การที่กรรมการหรือสมาชิคนั้นสังกัดอยู่พิจารณาคัดชื่อออกเสียจากทะเบียนแล้วแจ้งให้สภาวัฒนธรรมแห่งชาติทราบโดยเร็ว

ข้อ 5. สมาคมและองค์การต่าง ๆ ต้องแจ้งจำนวนสมาชิกทุกประเภท ให้สภาวัฒนธรรมแห่งชาติทราบทุกระยะเวลา 12 เดือน นับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้ตั้งขึ้นหรือดำรงอยู่ โดยแยกเพศหรือสัญชาติให้ชัดเจน

ข้อ 6. สมาคมและองค์การต่าง ๆ ต้องแจ้งชื่อกรรมการใหม่ให้สภาวัฒนธรรมแห่งชาติทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ถ้ามิได้แจ้งชื่อไว้ ห้ามมิให้เข้าร่วมประชุมในฐานะเป็นกรรมการ

ข้อ 7. สมาคมและองค์การต่าง ๆ ต้องส่งหัวข้อการประชุมของคณะกรรมการมายังสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ภายใน 15 วัน นับแต่วันประชุม และถ้าสภาวัฒนธรรมแห่งชาติต้องการรายงานการประชุม ก็ต้องจัดส่งให้เมื่อได้รับคำสั่งให้ส่ง

ข้อ 8. สมาคมและองค์การต่าง ๆ ต้องส่งรายงานประจำปีแสดงถึงกิจกรรมที่ได้กระทำไปให้สภาวัฒนธรรมแห่งชาติทราบทุกปี

ข้อ 9. สมาคมและองค์การใด จัดให้มีการประชุมใหญ่สมาชิกประจำปี หรือการประชุมวิสามัญหรือจัดให้มีการประชุมเพื่อประกอบภารกิจใด ๆ ต้องแจ้งให้สภาวัฒนธรรมแห่งชาติทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน

ข้อ 10. สมาคมหรือองค์การใดแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมข้อบังคับ ต้องแจ้งให้สภาวัฒนธรรมแห่งชาติทราบภายใน 14 วัน นับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่แห่งสมาคมหรือองค์การนั้น ได้ลงมติ

ข้อ 11. เลขาธิการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ หรือบุคคลใดที่เลขาธิการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติมอบหมายเป็นหนังสือมีสิทธิเข้าฟังการประชุมคณะกรรมการหรือการประชุมสมาชิกของสมาคมหรือองค์การต่าง ๆ ได้ และมีสิทธิเข้าตรวจดูสถานที่ของสมาคมและองค์การต่าง ๆ ได้ในเวลาอันสมควร

ข้อ 12. เมื่อบุคคลดังกล่าวในข้อ 11 ไปยังสถานที่ของสมาคมหรือองค์การใด เจ้าหน้าที่ของสมาคมหรือองค์การนั้นต้องรับรองและให้ความสะดวกในการปฏิบัติภารกิจตามที่ตามสมควร

ข้อ 13. สมาคมหรือองค์การใดจัดให้มีการแสดงปาฐกถา ไม่ว่าจะผู้แสดงปาฐกถานั้นจะเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์การนั้นหรือไม่ก็ตาม ต้องส่งสำเนาปาฐกถา

ที่ได้แสดงไปนั้น ให้สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ อย่างน้อย 2 ชุด ภายในกำหนด 7 วัน นับแต่วันที่ได้แสดงปรากฏ

ข้อ 14. สมาคมหรือองค์การใดจักให้มีการออกหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารใด ๆ ในนามของสมาคมหรือองค์การต้องส่งให้สภาวัฒนธรรมแห่งชาติอย่างน้อย 2 เล่ม หรือ 2 ชุด

ข้อ 15. สมาคมและองค์การต่าง ๆ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งสั่งเพื่อปฏิบัติการตามข้อบังคับนี้ และสมาคมหรือองค์การใดไม่พอใจในคำสั่งของเลขาธิการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ในอุทธรณ์คำสั่งนั้น ต่อประธานกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติได้ ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่รับคำสั่งคำวินิจฉัยของประธานกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นที่สุด

การรายงานกิจการและเรื่องราวต่าง ๆ ของสมาคมและมูลนิธิ

การรายงานกิจการและเรื่องราวต่าง ๆ ของสมาคมและมูลนิธิต้องรายงานต่อหน่วยราชการ 2 แห่งคือ

1. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ในฐานะส่วนราชการผู้ออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสมาคมและมูลนิธิ
2. จังหวัด กรมตำรวจ หรือ กรุงเทพมหานคร ในฐานะส่วนราชการผู้รับจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

อำนาจในการพิจารณาออก-ถอนใบอนุญาตสมาคมและมูลนิธิ

เนื่องจากพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 มาตรา 14 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2486 ใ้บัญญัติไว้ว่า

มาตรา 14 สมาคมหรือองค์การใดซึ่งมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับงานของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ไม่ว่าจะใดทั้งอยู่ก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม ต้องได้รับอนุญาตจากสภาวัฒนธรรมแห่งชาติก่อนจึงจะดำเนินการจัดตั้งตามกฎหมายหรือคำร้องขอไปใด และเมื่อใดทั้งขึ้นหรือคำร้องขอแล้ว ให้อยู่ในความควบคุมของสภาฯ สมาคมหรือองค์การที่ไม่ได้รับอนุญาตให้คำร้องขอไปให้เลิกและหยุดดำเนินการทันที

อนึ่ง ถ้าสภาวัฒนธรรมแห่งชาติพิจารณาเห็นสมควร จะสั่งเพิกถอนการอนุญาต
ที่ให้ไว้แก่สมาคมหรือองค์การใดก็ได้ สมาคมหรือองค์การเช่นว่านั้นจักต้องเลิกและหยุด
ดำเนินการทันทีคู่กัน

สรุปล โขยเสนา (2531 : 28-30) ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับหนังสือของ
สมาคมหรือมูลนิธิที่เกี่ยวกับสถานศึกษาที่น่าจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงไว้ดังนี้

1. หัวหนังสือ คือสถานที่ที่ออกหนังสือ ควรจะใช้หัวหนังสือของสมาคมและ
มูลนิธิเองเป็นการเฉพาะ ไม่ควรใช้ชื่อโรงเรียน..เป็นสถานที่ออกหนังสือ
2. ที่ของหนังสือ ต้องเป็นที่และเลขที่ของสมาคมหรือมูลนิธิเท่านั้น ไม่ควรไป
เอาที่และเลขที่ของสถานศึกษามาใช้
3. กระดาษตราครุฑ มีไว้สำหรับหนังสือราชการเท่านั้น อย่างนำมาใช้กับ
เรื่องของสมาคมหรือมูลนิธิ ซึ่งเป็นองค์การภาคเอกชน (Non-governmental
Organization) ทำให้สิ้นเปลืองทรัพย์สินของทางราชการโดยใช่เหตุ
4. การลงชื่อในหนังสือของสมาคมหรือมูลนิธิ ต้องเป็นนายกสมาคมหรือประธาน
กรรมการมูลนิธิเท่านั้น ไม่ควรให้ผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งมิใช่
ตำแหน่งในสมาคมหรือมูลนิธิ เป็นผู้อนามในหนังสือของสมาคมและมูลนิธิ
5. ของหนังสือของสมาคมและมูลนิธิ ไม่ควรใช้ของหนังสือของทางราชการ
6. การส่งหนังสือของสมาคมและมูลนิธิ ต้องเสียค่าส่งของสมาคมและมูลนิธิเอง
อย่าเอางบประมาณของสถานศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณแผ่นดินหรือเป็นส่วนหนึ่ง
ของเงินบำรุงการศึกษามาใช้จ่ายให้แก่สมาคมและมูลนิธิ

โรงเรียนไทยรัฐและมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นกิจการ เอกชนที่ได้เข้ามา
มีส่วนช่วยเหลือการประถมศึกษาตามโครงการไทยรัฐวิทยาเพื่อชุมชนในชนบทโดยบริษัท
วิชรพล จำกัด เป็นผู้สร้างอาคารเรียนให้ และมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐให้ความช่วยเหลือ
สนับสนุนทางค้ำต่าง ๆ ในการดำเนินการของโรงเรียนทั้งค้ำวิชาการ สวัสดิการ
เป็นโครงการต่อเนื่องไม่มีสิ้นสุด มุ่งเน้นชุมชนในชนบทที่ขาดแคลน ทุกข์ยาก ขาดโอกาส
และความเสมอภาคนับว่าเป็นแบบอย่างแก่ภาคเอกชนอื่น ๆ ที่มีพลังความสามารถที่จะให้
ความช่วยเหลือแก่กุลในการพัฒนาประชากรของประเทศ

ความเป็นมาของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา

โรงเรียนไทยรัฐวิทยาเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2512 โดยคณะผู้บริหารหนังสือพิมพ์ไทยรัฐร่วมกับทางจังหวัดชลบุรีได้จัดการแข่งขันฟุตบอลการกุศลขึ้นเพื่อหาทุนก่อสร้างโรงเรียน และจากงานนี้ทำให้ได้เงินมาจำนวนหนึ่งไม่มากนักทางจังหวัดได้ตั้งงบประมาณสมทบ จึงได้ทำการก่อสร้างอาคารเรียนแบบ .014 ขึ้นหลังหนึ่ง และทางจังหวัดไค้อนุมัติโดยใช้ชื่อว่า "โรงเรียนไทยรัฐวิทยา" นี้คือ จุดแรกของการดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนในโครงการไทยรัฐวิทยาต่อมา ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนไทยรัฐวิทยามีจำนวน 74 โรงเรียนใน 73 จังหวัด

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาให้เป็นโรงเรียนไทยรัฐวิทยา

อันดับแรกทางหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะพิจารณาร่วมกับทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคัดเลือกโรงเรียนมาให้ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจารณาจำนวน 10 โรงเรียนแล้วคัดเลือกโรงเรียนให้เหลือเพียง 2 โรงเรียน แล้วจะมีคณะกรรมการจากมูลนิธิ เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกให้เหลือเพียงโรงเรียนเดียว โดยพิจารณาจาก

1. โรงเรียนไม่มีอาคารเรียนถาวร
2. มีอาคารเรียน แต่สภาพชำรุดทรุดโทรม หรือไม่เพียงพอ มีเนื้อที่กินไม่น้อยกว่า 10 ไร่
3. จำนวนนักเรียนไม่น้อยกว่า 150 คน และไม่เกิน 250 คน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะต้องการพัฒนาตามมาตรฐานของโรงเรียนไปทั่ว
4. มีผู้บริหารโรงเรียนที่มีความคิดริเริ่มและชุมชนให้การสนับสนุนการศึกษาดี
5. จะต้องยินยอมให้ใช้ชื่อโรงเรียนไทยรัฐวิทยา แล้วต่อท้ายด้วยชื่อเดิม

ค่าก่อสร้าง

ทางหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะเป็นผู้ก่อสร้างให้โดยใช้ค่าก่อสร้างโรงเรียนละ 1,000,000 กว่าบาท โดยใช้แบบก่อสร้าง 105

การของบประมาณ

จะทำเหมือนการของบประมาณจากทางราชการ โดยทางโรงเรียนจะต้องจัดทำโครงการเสนอมาพร้อมกับแนบใบเบิก

มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ วัตถุประสงค์

หลังจากที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้พิจารณาสร้างอาคารเรียนให้เรียบร้อยแล้ว ทางมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะเข้าไปดูแลช่วยเหลือกิจการโรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์คือ

1. ส่งเสริมการศึกษาและช่วยเหลือกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจนและเรียนดีทั่วไป
2. ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยงานด้านหนังสือพิมพ์
3. ร่วมกับองค์การการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์

ทุนดำเนินงานของมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

มูลนิธิฯ มีทุนที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. นายกำพล วัชรพล ผู้อำนวยกาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้มอบเงินส่วนตัว ทั้งเป็นทุนครั้งแรกเป็นจำนวนเงิน 1,000,000 บาท ในปี พ.ศ.2522 เนื่องในวันครบรอบอายุ 60 ปี
 2. ในวันเกิดทุก ๆ ปีของผู้อำนวยกาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะมีผู้มอบเงินเป็นของขวัญ ซึ่งจำนวนเงินทั้งหมด ผู้อำนวยกาฯ จะนำเข้ามามูลนิธิฯ ปีละประมาณ 2,000,000 บาท
 3. ได้จากการจัดแสดงต่าง ๆ เช่น การจัดงานที่สวนจตุจักร การจัดกายกรรมเป็ยงยาง และการจัดกายกรรมเส้นหยาง เป็นต้น
 4. ได้จากเงินที่มีผู้บริจาค
- พ.ศ.2503 ทางมูลนิธิฯ มีทุนที่ใช้ในการดำเนินงานประมาณ 88 ล้านบาท

การดำเนินงานของมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ด้วยเงินทุนดังกล่าวข้างต้นมูลนิธิฯ ได้นำคอกกผลจากเงินทุนเหล่านี้เข้ามาช่วยเหลือโรงเรียน และนักเรียนในรูปของโครงการต่าง ๆ ซึ่งแต่ละโครงการมีรายละเอียดเกี่ยวกับขอบข่ายของโครงการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือดังนี้

1. โครงการอาหารกลางวัน

ขอบข่ายของโครงการ

โรงเรียนจัดให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา มีอาหารกลางวันรับประทานในราคาอุดหนุนหรือรับประทานฟรี มีประโยชน์และคุณค่าทางโภชนาการ เผยแพร่ความรู้ อนามัย และโภชนาการให้แก่เด็ก

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันทุกคน ได้รับสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย
2. ช่วยเหลือนักเรียนที่ฐานะยากจนให้มีอาหารกลางวันรับประทาน
3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานด้านโภชนาการ
4. นักเรียนเกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานกลุ่ม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน
5. กระตุ้นให้โรงเรียนนำผลผลิตจากโครงการเกษตร นำมาใช้เป็นอาหารกลางวัน
6. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานด้านโภชนาการ มีประสบการณ์ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เป้าหมาย

โรงเรียนสามารถจัดโครงการอาหารกลางวันได้ทุกโรงเรียน โดยกาารให้ฟรีหรือจำหน่ายแก่นักเรียนในราคาอุดหนุน

หลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือ

มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จัดสรรทุนให้โรงเรียนไทยรัฐวิทยา เพื่อใช้จ่ายในโครงการอาหารกลางวันทุกโรงเรียน ๆ ละ 6,000 บาทต่อปี

2. โครงการเกษตร

ขอบข่ายของโครงการ

สนับสนุนให้โรงเรียนจัดสอนเกษตรในโรงเรียน และนำผลผลิตทางการเกษตรไปใช้ในโครงการอาหารกลางวัน ส่งเสริมความรู้เบื้องต้นแก่บุคลากรงานพื้นฐานอาชีพด้านการเกษตรให้แก่นักเรียนเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรไว้ใช้ในโรงเรียนอย่างเพียงพอ

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมการเกษตรเพื่อนำผลผลิตไปใช้ในโครงการอาหารกลางวัน
2. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน
3. นักเรียนสามารถเรียนรู้การทำเกษตรอย่างถูกวิธี
4. โรงเรียนมีเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรอย่างเพียงพอ
5. ส่งเสริมความรู้เบื้องต้นแก่บุคลากรงานพื้นฐานอาชีพด้านการเกษตร

เป้าหมาย

ให้โรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียน ส่งเสริมนักเรียนทำการเกษตร ทั้งการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ เพื่อนำผลผลิตส่วนหนึ่งมาใช้เป็นอาหารเพื่อสอดคล้องกับโครงการอาหารกลางวัน อันเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของโครงการอาหารกลางวัน

หลักเกณฑ์การช่วยเหลือ

มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ให้ทุนสนับสนุนโรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียนในการจัดทำเกษตร รวมทั้งจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ไว้ใช้ในโรงเรียน ๆ ละ 3,000 บาทต่อปี

3. โครงการอุปกรณ์การเรียนการสอน

ขอบข่ายของโครงการ

ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย สมบูรณ์สอดคล้องกับหลักสูตร มุ่งให้โรงเรียนผลิตสื่อการเรียนเองจากวัสดุในท้องถิ่น ส่งเสริมให้โรงเรียนใช้สื่อการเรียนอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ ซึ่งทำให้มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนยิ่งขึ้น แก้ปัญหาขาดแคลนสื่อการเรียนในโรงเรียน สามารถให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่โรงเรียนอื่น ๆ ในท้องถิ่นได้

วัตถุประสงค์

1. โรงเรียนสามารถจัดหาและผลิตสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษา
แผนใหม่ ได้เพียงพอกับความต้องการ
2. สามารถนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า
3. ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการเรียนประกอบการสอนให้มากที่สุด
4. เพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู และนักเรียนมีความสามารถที่จะเรียนรู้
ได้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ก่อให้เกิดความคิดรวบยอดที่ถูกต้อง

เป้าหมาย

โรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ และมากที่สุดตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

หลักเกณฑ์การช่วยเหลือ

มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐให้ทุนสนับสนุนในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน
แก่โรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียน ๆ ละ 2,000 บาทต่อปี

4. โครงการห้องสมุด

ขอบข่ายของโครงการ

สนับสนุนให้โรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียน มีห้องสมุดที่สมบูรณ์ มีหนังสือให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้อย่างเพียงพอ ส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน รู้จักใช้เวลาว่าง

ให้เป็นประโยชน์ ใช้เป็นที่ศึกษาค้นคว้าของนักเรียนและครู เป็นแหล่งวิทยาทานแก่ชุมชน
ในหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้โรงเรียนมีห้องสมุดที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ และส่งเสริมความสามารถ การอ่านของนักเรียนและประชาชนในชุมชน
2. เป็นแหล่งสำหรับครูได้ใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
4. โรงเรียนมีห้องสมุดเป็นแหล่งวิทยาทานของนักเรียนและครู ตลอดจนชุมชน
5. ฝึกนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

เป้าหมาย

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ทุกโรงเรียนมีห้องสมุดเป็นของตนเอง มีหนังสือสำหรับศึกษาและค้นคว้าของนักเรียนประถมและมัธยมอย่างเพียงพอ โรงเรียนสามารถให้บริการห้องสมุดได้ทุกวัน

หลักเกณฑ์การช่วยเหลือ

มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจึงงบประมาณให้สำหรับโรงเรียนไทยรัฐวิทยา
ทุกโรงเรียน ได้จัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดโรงเรียนละ 3,000 บาทต่อปี

5. โครงการเครื่องแบบนักเรียนชาคแกลน

ขอบข่ายของโครงการ

ให้ความช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองนักเรียนที่มีฐานะยากจน โดยมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นผู้จัดหาเครื่องแบบนักเรียนให้คนละ 1 ชุด ในอัตราร้อยละ 40 ของจำนวนนักเรียน

วัตถุประสงค์

1. ช่วยเหลือลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองส่วนหนึ่ง
2. นักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่ดี

3. นักเรียนมีความภูมิใจที่ได้เครื่องแบบนักเรียนใหม่
4. ช่วยลดช่องว่างของฐานะผู้ปกครอง

เป้าหมาย

มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐต้องการให้นักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกคน มีเครื่องแบบนักเรียนที่สะอาด เพื่อใส่มาโรงเรียนอย่างน้อยคนละ 1 ชุด และช่วยเหลือผู้ปกครองที่ฐานะยากจน

หลักเกณฑ์การช่วยเหลือ

มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจัดหาเครื่องแบบนักเรียนทั้งชายและหญิง เพื่อจัดส่งไปให้โรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียนนำไปมอบให้นักเรียน โดยโรงเรียนเป็นผู้สำรวจสภาพและฐานะของผู้ปกครองของนักเรียนที่สมควรได้รับความช่วยเหลือ แล้วส่งรายชื่อผู้สมควรได้รับเครื่องแบบไปยังมูลนิธิฯ โดยคัดเลือกนักเรียนในอัตราส่วนร้อยละ 40 ของจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

6. โครงการอุปการณีกีฬา

ขอบข่ายของโครงการ

ให้การสนับสนุนอุปการณีกีฬาแก่โรงเรียนไทยรัฐวิทยา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีอุปการณีกีฬาได้เล่นและฝึกซ้อมอย่างเพียงพอ เพื่อเด็กได้มีโอกาสออกกำลังกายตามวัย และความสามารถของเด็ก ส่งเสริมลักษณะนิสัยให้เด็กรักการออกกำลังกาย โดยการเล่นกีฬา

วัตถุประสงค์

1. ให้นักเรียนได้มีอุปการณีกีฬาได้เล่นและฝึกซ้อมอย่างเพียงพอ
2. ให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์
3. สร้างความรัก ความสามัคคีแก่หมู่คณะ
4. ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและใช้เวลาว่างในการออกกำลังกาย
5. ฝึกทักษะในการเล่นกีฬาที่ถูกต้อง

เป้าหมาย

ให้นักเรียนในโรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกแห่ง มีอุปกรณ์กีฬาเล่นอย่างเพียงพอทั่วถึง และมีจิตใจรักการกีฬามีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความเชื่อเพื่อเชื่อแผ่ รู้กติกา และเล่นกีฬาเป็น

หลักเกณฑ์การช่วยเหลือ

ฟุตบอล ให้ตามจำนวนนักเรียน 100 คนต่อ 2 ลูก

วอลเลย์บอล ให้ตามจำนวนนักเรียน 100 คนต่อ 2 ลูก

ไม้ปิงปอง โรงเรียนละ 3 คู่

ลูกปิงปอง โรงเรียนละ 6 โหล

หรืออุปกรณ์กีฬาประเภทอื่นตามที่มูลนิธิฯ เห็นสมควร

7. โครงการพิเศษ

ขอบข่ายของโครงการ

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาโรงเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมและมีคุณภาพ เป็นโรงเรียนแม่แบบของโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไป ส่งเสริมและสนับสนุนผู้บริหารที่พัฒนาโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ใ้พัฒนาโรงเรียนให้สมบูรณ์ตามเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. สนับสนุนโรงเรียนที่กำลังพัฒนาให้มีโอกาสได้พัฒนาโรงเรียนด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ
2. เป็นกำลังสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนกำลังดำเนินการอยู่ให้บรรลุผล
3. ปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนในส่วนที่จำเป็นและต้องการ
4. โรงเรียนมีโครงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยหาแหล่งสนับสนุนจากที่ต่าง ๆ

เป้าหมาย

โรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียนสามารถปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างของการพัฒนาโรงเรียนในระดับประถมศึกษา

หลักเกณฑ์การช่วยเหลือ

มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งให้แก่โรงเรียนไทยรัฐวิทยา และโรงเรียนเป็นคู่หาสมทบอีกส่วนหนึ่ง โดยทำโครงการเสนอต่อมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพื่อพิจารณา

8. โครงการเงินทุนมูลนิธิของโรงเรียน

ขอบข่ายของโครงการ

มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจัดสรรเงินให้โรงเรียนไทยรัฐวิทยาแต่ละแห่ง ที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐบริจาคเงินจัดสร้าง และไต่จกทะเบียนมูลนิธิโรงเรียนเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้เป็นทุนของมูลนิธิแต่ละโรงเรียนในอันที่จะสามารถช่วยเหลือตนเองได้

วัตถุประสงค์

1. โรงเรียนสามารถนำคอกผลที่ได้พัฒนาโรงเรียนในส่วนต่าง ๆ ที่ต้องการ
2. ส่งเสริมให้เกิดความพยายามในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแม่แบบ
3. ช่วยสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้ช่วยเหลือไปแล้ว สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. โรงเรียนสามารถช่วยเหลือตัวเองได้เมื่อมีความจำเป็นในโครงการพัฒนาต่าง ๆ

เป้าหมาย

ต้องการให้โรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียนบริหารมูลนิธิของโรงเรียนอย่างไค้ผลและมีประสิทธิภาพโดยไม่ต้องพึ่งผู้อื่นในอนาคต และสามารถเป็นแหล่งให้บริการต่าง ๆ ในชุมชนได้

หลักเกณฑ์การช่วยเหลือ

มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะมอบเงินจำนวน 200,000 บาท ให้ทุกโรงเรียนที่ทางหนังสือพิมพ์ไทยรัฐสร้างโรงเรียนให้ เพื่อจัดตั้งมูลนิธิโรงเรียนนั้นๆ

9. โครงการจริยธรรมที่เกิน

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน
ไทยรัฐวิทยา

1.2 ส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนด้านจริยธรรมในโรงเรียน

1.3 เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชนทั่วไป

2. หลักเกณฑ์ในการพิจารณา

2.1 เป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ทุกชั้นเรียน

2.2 มีความประพฤติดีทั้งทางบ้านและโรงเรียน มีระเบียบวินัย และตรง

ต่อเวลา

2.3 มีความเอื้อเฟื้อต่อบุคคลอื่น และมีความเสียสละ

2.4 ช่วยเหลืองานบ้าน และโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.5 มีมารยาทเรียบร้อย พுகจาสุภาพ มีเหตุผล มีความกล้าหาญ และ

เชื่อมั่นในตนเอง

2.6 มีสัมมาคารวะ

2.7 บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม

2.8 มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความกตัญญูต่อกวี

2.9 มีความขยันหมั่นเพียร

3. วิธีการคัดเลือกสรรหา

3.1 ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ตั้งกรรมการสรรหาชั้นคณะหนึ่ง เพื่อสรรหา
นักเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 2

3.2 ให้พิจารณาตั้งแต่เปิดภาคเรียนเป็นต้นไป โดยครูประจำชั้นจะ
พิจารณาส่งรายชื่อนักเรียนแต่ละชั้น แล้วแจ้งให้กรรมการสรรหาทราบ ภายหลังจากเปิด
เทอมแล้ว 3 เดือน (ชั้นละไม่เกิน 10) เพื่อกรรมการสรรหาจะได้คัดเลือกตามประเมินผลอีกครั้ง
หนึ่ง

3.3 กรรมการสรรหาและครูประจำชั้น จะพิจารณาติดตามนักเรียนตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นระยะ ๆ ตลอดไป แล้วพิจารณาคัดเลือกผู้ทีดีเยี่ยม ส่งรายชื่อขอรับรางวัล และประกาศเกียรติคุณจากมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ภายในเดือนพฤศจิกายน

3.4 คณะกรรมการอาจกำหนดเงื่อนไขอื่น ๆ มาประกอบการพิจารณาการตัดสินครั้งสุดท้ายได้ โดยให้ยึดถือวิธีการวัด และประเมินผลจรรยาวิชาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นแนวทาง

4. รางวัลนักเรียนดีเด่นด้านจริยธรรม

4.1 ประกาศเกียรติคุณจากประธานมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

4.2 พุนการศึกษา 1,000 บาท 1 พุน

5. เงื่อนไข

5.1 จะพิจารณานักเรียนดีเด่นด้านจริยธรรมทุก ๆ ปี

5.2 นักเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นแล้ว มีสิทธิได้รับการพิจารณาอีกในปี

ต่อไป

หมายเหตุ แต่ละโรงเรียนจะพิจารณานักเรียน แล้วส่งรายชื่อไปยังมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โรงเรียนละ 1 คนเท่านั้น

รายชื่อโรงเรียนไทยรัฐวิทยาในแต่ละจังหวัด จำนวนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา

74 โรงเรียน ใน 73 จังหวัด มีดังนี้ คือ

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	1.	(บ้านหัวช้าง) จังหวัดลพบุรี
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	2.	(วัดช้างใหญ่) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	3.	(วัดบางไทร) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	4.	(ปัญญารูปปั้นจูปัตถ์) จังหวัดนครปฐม
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	5.	(วัดสิงห์ท่า) จังหวัดอุตรดิตถ์
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	6.	(ฉิมบวรราษฎร์อุปถัมภ์) จังหวัดอ่างทอง
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	7.	จังหวัดปราจีนบุรี (โรงเรียนมัธยม) ✕
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	8.	(บ้านมะขามสูง) จังหวัดพิษณุโลก

- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 9. โรงเรียนนอกโครงการ
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 10. (บ้านใหม่) จังหวัดนราธิวาส
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 11. (บ้านแซ้) จังหวัดมุกดาหาร
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 12. (บ้านเอ็ก) จังหวัดเชียงใหม่
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 13. (บ้านห่มวาง) จังหวัดเพชรบุรี
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 14. (ท่าใหม่บ้านลิว) จังหวัดจันทบุรี
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 15. (บ้านโกสุม) จังหวัดสุรินทร์
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 16. (บ้านโนนหลวง) จังหวัดกำแพงเพชร
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 17. (บ้านมะโม) จังหวัดมหาสารคาม
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 18. (เพี้ยไชยคอกนกระชาย) จังหวัดนครราชสีมา
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 19. (บ้านค่าน้อย) จังหวัดชัยภูมิ
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 20. (บ้านหนองมะค่าโมง) จังหวัดสุพรรณบุรี
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 21. (บ้านลำเหย) จังหวัดกาญจนบุรี
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 22. (ไทรรมเย็น) จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 23. (วัดโคกโหนด) จังหวัดพัทลุง
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 24. (บาโงยบานค) จังหวัดยะลา
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 25. (บ้านบึงน้ำเต้า) จังหวัดเพชรบูรณ์
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 26. จังหวัดบุรีรัมย์
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 27. (บ้านชำเม็ง) จังหวัดศรีสะเกษ
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 28. (บ้านจานเขื่อนนามิ่ง) จังหวัดอุบลราชธานี
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 29. (กระทุ) จังหวัดภูเก็ต
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 30. (ศรีสังวร) จังหวัดสุโขทัย
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 31. (ทุ่งนาวพุทธนิมาศึกษากร) จังหวัดแพร่
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 32. (บ้านสาธิตหอม) จังหวัดเชียงราย
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 33. (บ้านทุ่งพร้าว) จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 34. (บ้านกุดโจ่ง) จังหวัดขอนแก่น
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 35. (บ้านคำกั้ง) จังหวัดกาฬสินธุ์

- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 36. (บ้านมะตากา) จังหวัดร้อยเอ็ด
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 37. (วัดหัวดิน) จังหวัดสงขลา
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 38. (บ้านน้ำร้อน) จังหวัดนครศรีธรรมราช
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 39. (บ้านนาโคกหมิง) จังหวัดศรีสะเกษ
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 40. (บ้านควนโพธิ์) จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 41. (บ้านหัวนาศรีวิเชียรประชาอุทิศ) จังหวัดฉะเชิงเทรา
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 42. (บ้านเนินแร่) จังหวัดชลบุรี
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 43. (บ้านคลองเขตร) จังหวัดระยอง
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 44. (บ้านนนทรีย์) จังหวัดตราด
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 45. (บ้านคอนแทน) จังหวัดน่าน
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 46. (คอกคำไต) จังหวัดพะเยา
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 47. (วัดนาเคา) จังหวัดลำปาง
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 48. (บ้านทุ่งโป่ง) จังหวัดลำพูน
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 49. (บ้านวงเวียน) จังหวัดเลย
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 50. (บ้านคำหี) จังหวัดนครพนม
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 51. (บ้านโคกกว้าง) จังหวัดหนองคาย
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 52. (ชุมชนบ้านต้นโพ) จังหวัดมุกดาหาร
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 53. (บ้านคลองขนาน) จังหวัดกระบี่
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 54. (วัดใสเสียด) จังหวัดพังงา
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 55. (วัดโบสถ์คอนทรหม) จังหวัดนนทบุรี
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 56. (บ้านหนองกระทุ่ม) จังหวัดสิงห์บุรี
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 57. (บ้านท่าฉนวน) จังหวัดชัยนาท
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 58. (ห้วยคตสามัคคี) จังหวัดอุทัยธานี
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 59. (วัดสังขวิจิตร) จังหวัดนครสวรรค์
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 60. (บ้านเขาตะพานนาถ) จังหวัดพิจิตร
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 61. (บ้านห้วยยะอุ) จังหวัดตาก
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 62. (บ้านนาหัวมอหนองเม็ก) จังหวัดสกลนคร

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	63.	(ชุมชนบ้านคำแดง) จังหวัดยโสธร
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	64.	(บ้านหนองเกตุ) จังหวัดราชบุรี
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	65.	(วังไทรคิ่ง) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	66.	(บ้านนาเนียน) จังหวัดชุมพร
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	67.	(บ้านนาพรุ) จังหวัดระนอง
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	68.	(วัดเขาลาก) จังหวัดสระบุรี
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	69.	(คลองหลวง) จังหวัดปทุมธานี
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	70.	(บ้านบางแก้ว) จังหวัดสมุทรสงคราม
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	71.	(ก่อสร้างคลองกาน) จังหวัดสมุทรปราการ
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	72.	(เทศบาล 8) จังหวัดอุตรธานี
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	73.	(วัดบ้านพร้าว) จังหวัดนครนายก
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	74.	(ชุมชนคีรีวง) จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย